

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR – 4101-16-01/2013

P/13/037

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(tekst jednolity)

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/037 – Funkcjonowanie instytucji gospodarki budżetowej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Marcin Stolarczyk, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 83939 z 22 sierpnia 2013 r. 2. Wiesław Matras, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 83940 z 22 sierpnia 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucja Gospodarki Budżetowej, 31-463 Kraków ul. Farmaceutów 2, zwana dalej „CZdS” lub „Instytucją”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marian Kowalski – Dyrektor. (dowód: akta kontroli str. 5,6,12)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, utworzenie i funkcjonowanie Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucji Gospodarki Budżetowej.

Kontrolą objęto działalność CZdS, współpracę z organem założycielskim, w tym realizację zadań na jego rzecz, oraz realizację przychodów i kosztów – w latach 2012-2013 (I półroczę).

Każde ze skontrolowanych postępowań realizowanych na zlecenie centralnego zamawiającego (Sądu), przeprowadzono zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych². Wynagrodzenia przysługujące CZdS z tytułu ich organizacji zostały prawidłowo naliczone. Uwzględniając wskaźniki analizy ekonomiczno-finansowej, wyniki ujęte w sprawozdaniach finansowych oraz zdarzenia gospodarcze w badanym okresie, aktualna sytuacja finansowa Instytucji wskazuje na jej zdolność do samofinansowania.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości polegały na:

- zakwalifikowaniu w księgach rachunkowych niezgodnie z treścią ekonomiczną 400 tys. zł otrzymanych na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe do pozostałych przychodów operacyjnych zamiast na fundusz jednostki, co miało wpływ na wynik finansowy i spowodowało zawyżenie zysku (brutto/netto) za 2012 r. o w/w kwotę³;
- rozbieżności pomiędzy sprawozdaniem budżetowym Rb-40 za 2012 r. a sprawozdaniami finansowymi⁴ za 2012 r. w wysokości 400 tys. zł;
- niecelowym i niegospodarnym wydatkowaniu 25 tys. zł z tytułu umów zleceń/o dzieło za wykonanie zadań przy udzielaniu zamówień publicznych⁵ oraz opracowanie dokumenta-

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907 ze zm.).

³ Stosunek nieprawidłowo zakwalifikowanych 400 tys. zł środków obrotowych otrzymanych na pierwsze wyposażenie do nieprawidłowego wyniku finansowego na poziomie 1.526,1 tys. zł wynosił 26%, tj. o 25 punktów procentowych przekroczył założony przez NIK próg istotności na poziomie 1%.

⁴ Rachunek zysków i strat jednostki – wariant porównawczy, Zestawienie zmian w funduszu jednostki, bilans.

⁵ Udział w komisjach przetargowych, reprezentacja przed Krajową Izbą Odwoławczą, sporządzenie analizy zgodności ofert wykonawców z wymogami SIWZ.

- cji dla CZdS⁶, podczas gdy Instytucja zatrudniała radcę prawnego, a przedłożone opracowania budzą wątpliwości co do ich jakości i wykorzystania;
- niesporządzeniu sprawozdań finansowych za 2012 r. według wzorów zamieszczonych w ustawie o rachunkowości⁷.

Stwierdzone nieprawidłowości świadczą o niedostatecznym funkcjonowaniu kontroli zarządczej w CZdS.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działalność instytucji gospodarki budżetowej

Opis stanu faktycznego

1.1. Organizacja instytucji gospodarki budżetowej

Zarządzeniem z 11 stycznia 2012 r. Dyrektor Sądu Andrzej Pęczak na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 2 i art. 26 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸ utworzył Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucja Gospodarki Budżetowej, nadając mu statut. Instytucja uzyskała osobowość prawną 24 stycznia 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 31-33)

W Statucie Instytucji zgodnie z postanowieniami art. 26 ust. 2 ustawy o finansach publicznych określono:

- nazwę i siedzibę: Centrum Zakupów dla Sądownictwa Instytucja Gospodarki Budżetowej z siedzibą w Krakowie;
- przedmiot działalności podstawowej: prowadzenie centralnych zamówień publicznych dla jednostek sądownictwa powszechnego zgodnie z ustawą – Prawo zamówień publicznych oraz prowadzenie działalności szkoleniowo-wypoczynkowej;
- źródła uzyskiwania przychodów: w celu realizacji zadań z zakresu zamówień publicznych oraz działalności szkoleniowo-wypoczynkowej Instytucja miała prowadzić działalność produkcyjną, handlowo-usługową oraz wykonywać roboty remontowo-budowlane na rzecz jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości, pozostałych jednostek organizacyjnych sektora finansów publicznych oraz innych podmiotów niebędących jednostkami sektor finansów publicznych. W dalszej części statutu wymieniono zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności 70 jej rodzajów;
- tryb i zasady dokonywania zmian w statucie: zgodnie z treścią zmiany w statucie mogą być dokonywane w drodze zarządzenia Dyrektora Sądu z jego inicjatywy na wniosek Dyrektora CZdS;
- stan wyposażenia w środki obrotowe oraz składniki majątkowe przekazane instytucji: CZdS wyposażono w nieruchomości (będące dotychczas w trwałym zarządzie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu oraz sądów rejonowych w Zakopanem i Muszynie) oraz pozostałe składniki aktywów trwałych i obrotowych⁹. Dodatkowo Instytucja miała zostać wyposażona w środki obrotowe w wysokości 400 tys. zł;
- Zasady prowadzenia działalności innej niż podstawowa, jeżeli będzie prowadzona taka działalność: CZdS miało prowadzić działalność gospodarczą na zasadach racjonalnej gospodarki, samofinansowania i rachunku ekonomicznego.

(dowód: akta kontroli str. 13-22,39)

Ponadto w statucie uregulowano sprawy dotyczące przedstawicielstwa i organizacji instytucji (Dyrektor, Zastępcy, Pełnomocnicy), jej mienia (m.in. zasady zbywania i nabywania aktywów, w tym nieruchomości), zasad gospodarki finansowej oraz sposobu sprawowania nadzoru i kontroli. W rozdziale 5 statutu *Gospodarka finansowa i źródła uzyskiwania przychodów* oraz 6 *Nadzór i kontrola* uregulowano m.in. kwestie dotyczące:

⁶ Procedury kontroli wewnętrznej, zasady funkcjonowania systemu zarządzania i rozliczania umów wewnętrznych, polityka rachunkowości, zasady obiegu dokumentów księgowych, instrukcji inwentaryzacyjnej, instrukcji kasowej, ewidencja budżetu zadaniowego szacowanie wielkości zakupów przez sądy apelacji krakowskiej.

⁷ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 ze zm.).

⁸ (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.).

⁹ Wymienione w załączniku nr 2 do statutu.

- sporządzania planu finansowego (zatwierdzanego przez Dyrektora Sądu, po wcześniejszym przedłożeniu w terminie określonym w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej),
- zaciągania zobowiązań (na zaciągnięcie zobowiązań przewyższających 30% rocznych przychodów ujętych w planie finansowym wymagana była zgoda Dyrektora Sądu) oraz ustanawiania zabezpieczenia na majątku (gdy wartość zabezpieczenia przekraczała 20 tys. euro wymagana była uprzednia zgoda Dyrektora Sądu),
- zatwierdzania sprawozdania finansowego oraz propozycji podziału zysku lub sposobu pokrycia straty (Dyrektor CZdS przedkładał ww. dokumenty do zatwierdzenia Dyrektorowi Sądu),
- przekazywania okresowych informacji dotyczących realizacji zadań (w terminie i trybie określonym przez Dyrektora Sądu). Zakresu tych informacji nie określono w postanowieniach statutu, ani w treści żadnych innych uregulowań wewnętrznych CZdS.

(dowód: akta kontroli str. 13-22,80-86)

Dyrektor CZdS na podstawie art. 27 ust. 2 pkt 3 ustawy o finansach publicznych nadał regulamin organizacyjny¹⁰. Dyrektor CZdS, 29 marca 2013 r., złożył oświadczenie o stanie kontroli zarządczej za 2012 r., stwierdzając m.in., iż w kierowanej przez niego jednostce sektora finansów publicznych w 2012 r. w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

(dowód: akta kontroli str. 122,395-399,400-423)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Od 1 lutego 2012 r. w CZdS zatrudniona jest Joanna Suder posiadająca wykształcenie średnie. W Instytucji pracowała kolejno na stanowiskach inspektora, specjalisty ds. księgowości oraz specjalisty ds. działalności ośrodków (od 1 marca 2013 r.). Zakres czynności na ww. stanowisku obejmował m.in. nadzór nad prawidłową działalnością ośrodków wypoczynkowych w Muszynie i Zakopanem, współpraca przy rozwijaniu działalności promocyjno-marketingowej Oddziału w Muszynie w zakresie organizacji szkoleń, konferencji, imprez sezonowych, opracowywania planu możliwości pozyskania nowych źródeł dochodu dla ośrodków wypoczynkowych zgodnie z prowadzoną działalnością.

(dowód: akta kontroli str. 424-431,729-730)

Zgodnie z treścią Zarządzenia nr 22/2012 z 1 sierpnia 2012 r. Dyrektora CZdS w sprawie zmiany Regulaminu Wynagradzania (tabela stanowisk, na których są zatrudniani pracownicy oraz kwalifikacji wymaganych do zajmowania tych stanowisk) na stanowisku *specjalisty do spraw* wymagane było wykształcenie wyższe drugiego stopnia – kierunkowe, a Joanna Suder posiadała tylko wykształcenie średnie. Wyjaśniając tę sprawę, Dyrektor CZdS stwierdził *po odejściu osoby zatrudnionej poprzednio na tym stanowisku, tj. Pana Mirosława Sobóla (posiadającego odpowiednie kwalifikacje), czynności w zakresie koordynacji działalności ośrodków powierzono warunkowo Pani Joannie Suder. Dalsze zatrudnienie na tym stanowisku zostało jednak uzależnione od podjęcia działań zmierzających do uzupełnienia wymaganych kwalifikacji. W związku z niepodjęciem studiów, na początku listopada 2013 r. zdecydowałem o odsunięciu ww. osoby od wykonywanych czynności i powierzeniu zadań na tym stanowisku Pani Renacie Gomularz. W sposób sformalizowany te decyzje mają wejść w życie od 1 grudnia 2013 r. W chwili obecnej trwa przekazywanie przez Panią Joannę Suder dotychczas prowadzonych spraw.*

(dowód: akta kontroli str. 424-431,744-753,757)

Opis stanu
faktycznego

1.2. Funkcja centralnego zamawiającego

Dyrektor Sądu upoważnił CZdS do:

¹⁰ Zarządzeniem nr 2/2012 z 1 lutego 2012 r. 3 września 2012 r. Zarządzeniem nr 25/2012 dokonano zmian w ww. Regulaminie Organizacyjnym. Zarządzeniem nr 31/2012 z dnia 30 listopada 2012 r. wprowadzono nowy Regulamin Organizacyjny (uchylono dokument dotychczas obowiązujący). Według stanu na dzień 13 września 2013 r. ww. dokument nadal obowiązywał i w okresie poprzedzającym nie dokonywano żadnych zmian w zakresie jego postanowień.

- sprawowania nadzoru nad prawidłowym wykonywaniem umów zawartych przez Sąd¹¹ na rzecz jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości (5 kwietnia 2012 r.),
- używania w imieniu Sądu programu Sądowy System Zakupów (SSZ) w celu wykonywania przez CZdS na rzecz Sądu czynności objętych umową o świadczenie usług z dnia 2 kwietnia 2012 r. (5 kwietnia 2012 r.),
- udzielania wyjaśnień i odpowiedzi na pytania kierowane przez jednostki sądownictwa powszechnego w przedmiocie wykonania Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 lutego 2012 r. w sprawie wskazania zamawiającego do przygotowania i przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, udzielania zamówień oraz zawierania umów ramowych na potrzeby jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości¹² (30 października 2012 r.),
- sprawowania nadzoru nad prawidłowym wykonywaniem umów zawartych przez Sąd na rzecz jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości, o których mowa w Zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 25 lutego 2013 r. w sprawie wskazania zamawiającego do przygotowania i przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, udzielania zamówień oraz zawierania umów ramowych na rzecz sądów powszechnych (27 lutego 2013 r.).

(dowód: akta kontroli str. 249-252)

W latach 2012 – 2013 (I półrocze) rozpoczęto łącznie realizację 32 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Do 30 czerwca 2013 r. zakończono 29 postępowań¹³, w tym 9 postępowań zostało unieważnionych w całości¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 241-248,441-445,488-489)

Przychody uzyskane przez CZdS w 2012 r. z tytułu organizacji postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, które wyniosły 2.348,5 tys. zł, stanowiły 58,03% przychodów jednostki ogółem uzyskanych w tym okresie. W okresie I półrocza 2013 r. z tytułu organizacji postępowań o udzielenie zamówienia publicznego uzyskano przychody w wysokości 174,7 tys. zł, co stanowiło 3,82% przychodów ogółem.

(dowód: akta kontroli str. 235-239,303)

W latach 2012-2013 (I półrocze) CZdS z tytułu organizacji zamówień publicznych realizowanych na zlecenie Sądu uzyskało przychody netto w łącznej wysokości 2.523,2 tys. zł (w tym: w 2012 r. za organizację 15 postępowań, a w I półroczu 2013 r. za organizację 8 postępowań). Badaniu prawidłowości naliczania wynagrodzenia przysługującego CZdS poddano łącznie przychody z tytułu organizacji 15 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego¹⁵. Łącznie skontrolowano przychody netto w wysokości 2.353,9 tys. zł (2.895,3 tys. zł brutto), co stanowiło 93% przychodów uzyskanych w badanym okresie z tytułu organizacji zamówień publicznych. Wynagrodzenia przysługujące CZdS z tytułu organizacji zamówień publicznych zostały prawidłowo naliczone – zgodnie z umową o świadczenie usług Kwota wynagrodzenia netto za organizację postępowań wynosiła od 21,2 tys. zł (ZP-1/2013) do 450 tys. zł (ZP-11/2012).

(dowód: akta kontroli str. 303-307)

Szczegółowej kontroli w zakresie prawidłowości przygotowania i przeprowadzenia poddano trzy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego:

- ZP-10/2013 Usługa przewożenia pojemników zawierających księgi wieczyste pomiędzy wydziałami ksiąg wieczystych a ośrodkami migracyjnymi ksiąg wieczystych (szacunkowa wartość zamówienia 487,1 tys. zł),

¹¹ CZdS przeprowadzał tylko postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, natomiast umowy podpisywał Dyrektor Sądu.

¹² Dz. Urz. MS z dnia 29 lutego 2012 r.

¹³ W tym 3 postępowania przetargowe realizowane w celu udzielenia zamówienia przez CZdS IGB, a następnie odsprzedaży zakupionych towarów (w całości lub części) na rzecz Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

¹⁴ Najczęstszą przyczyną unieważnienia postępowania było niezłożenie żadnej oferty niepodlegającej odrzuceniu (art. 93 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych).

¹⁵ 10 najwyższych wynagrodzeń z 2012 r. oraz 5 najwyższych wynagrodzeń uzyskanych w I półroczu 2013 r.

- ZP-09/2012 Sukcesywny zakup paliw dla samochodów służbowych jednostek organizacyjnych sądownictwa powszechnego w systemie bezgotówkowym na podstawie kart paliwowych (szacunkowa wartość zamówienia 6.695,4 tys. zł),
- ZP-04/2012 Dostawa oprogramowania z systemem informacji prawnej wraz z licencją na użytkowanie na potrzeby jednostek organizacyjnych sądownictwa powszechnego – na podstawie umowy ramowej (szacunkowa wartość zamówienia 9.720,5 tys. zł).

Na podstawie wyników analizy dokumentacji ww. postępowań nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych. W każdym ze skontrolowanych postępowań zorganizowanie i przeprowadzenie postępowania zlecał Dyrektor Sądu, a następnie w wyniku przeprowadzonych postępowań udzielał zamówienia, podpisując umowy. Ponadto ustalono, iż CZdS wypełniał również obowiązki informacyjne wobec jednostek sądownictwa powszechnego w zakresie zawartych umów (w ramach otrzymanych upoważnień).

(dowód: akta kontroli str. 253-302,344)

W toku kontroli w CZdS przeprowadzono ankietę wśród losowo wybranych sądów rejonowych¹⁶ dotyczącą współpracy z CZdS w ramach centralnych zamówień. Wyniki ankiety były następujące:

- 98% ankietowanych jednostek nadal samodzielnie prowadziło postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w zakresie objętym centralnymi zakupami,
- 96% ankietowanych jednostek w wyniku wyznaczenia centralnego zamawiającego nie zmniejszyło stanu zatrudnienia, a co za tym idzie nie uzyskało oszczędności w tym zakresie,
- 69% ankietowanych jednostek poinformowało NIK, iż wystąpiły przypadki odmowy lub ograniczenia zakresu realizacji zamówienia centralnego,
- 49% ankietowanych jednostek oceniło, że nabyte za pośrednictwem centralnego zamawiającego towary i usługi nie były adekwatne do złożonych zapotrzebowań,
- 84% ankietowanych jednostek oceniło pozytywnie terminowość realizacji dostaw w ramach zakupów centralnych,
- średnia ocen sformułowanych przez ankietowane jednostki sądownictwa powszechnego w zakresie jakości usług świadczonych przez CZdS wyniosła 3,28 (skala ocen 1-5, gdzie 5 – ocena bardzo dobra), natomiast bezpośrednie kontakty z pracownikami jednostki oceniono na 3,88 (średnia uzyskanych ocen).

(dowód: akta kontroli str. 1020)

Ustalone
nieprawidłowości

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie realizacji zadań wspomagających centralnego zamawiającego (Sąd) obejmujących przygotowanie i organizowanie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że według pierwotnych założeń CZdS miało pełnić rolę wyspecjalizowanej jednostki przeprowadzającej postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w zakresie centralnych zakupów (skala ogólnopolska). Co prawda przy udzielaniu centralnych zamówień nie stwierdzono nieprawidłowości, niemniej jednak potrzeba skorzystania z dodatkowych usług w zakresie zamówień publicznych może świadczyć o niezapewnieniu odpowiedniej obsady personalnej Wydziału Zamówień Publicznych (szczegóły przedstawiono w punkcie 3.1.1. wystąpienia).

Ponadto połowa ankietowanych jednostek oceniła, że nabyte za pośrednictwem centralnego zamawiającego towary i usługi nie były adekwatne do złożonych zapotrzebowań, a średnia ocen w zakresie jakości usług świadczonych przez CZdS wyniosła 3,28 w skali od 1 do 5, co może świadczyć, że działalność Centrum nie jest jeszcze w pełni efektywna.

Opis stanu
faktycznego

1.3. Efektywność działalności instytucji gospodarki budżetowej

Ewidencja księgową CZdS funkcjonuje na podstawie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości¹⁷. W zasadach tych¹⁸ przyjęto, że: *Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne*

¹⁶ Ankietę wysłano do 50 jednostek sądownictwa powszechnego i otrzymano 45 odpowiedzi (tj. 90%).

¹⁷ Przyjęta zarządzeniem nr 3/2012 Dyrektora CZdS z 1 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia Polityki Rachunkowości z Zakładowym Planem Kont oraz zarządzeniem z 31 grudnia 2012 r. wprowadzającym aneks do

umarza się i amortyzuje metodą liniową, przy zastosowaniu stawek określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych w okresach miesięcznych. Nowo przyjęte środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne umarza się i amortyzuje począwszy od następnego miesiąca po miesiącu, w którym przyjęto do użytkowania.

(dowód: akta kontroli str. 40,568-573)

Według ewidencji księgowej CZdS¹⁹, stan środków trwałych na 31 grudnia 2012 r. na koncie 011 Środki trwałe po stronie Wn wynosił 355,8 tys. zł i na 30 czerwca 2013 r. nie uległ zmianie (nie prowadzono konta 020 Wartości niematerialne i prawne). Na koniec 2012 r. konto 071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych wykazywało saldo 278,9 tys. zł (strona Ma). Zgodnie z ewidencją księgową CZdS środki trwałe w wartości bieżącej wykazane zostały w bilansie Instytucji na 31 grudnia 2012 r. w kwocie 76,9 tys. zł (poz. Aktywa trwałe).

(dowód: akta kontroli str. 34-35,40,44,47,100)

Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych przejętych na majątek CZdS za 2012 r. w kwocie 7,4 tys. zł oraz 2013 r. (I półrocze) w kwocie 7,4 tys. zł księgowano na stronie Wn konta 400-01 Amortyzacja środków trwałych w korespondencji ze stroną Ma konta 071-1 Umorzenie środków trwałych. Odpisów umorzeniowych dokonywano metodą liniową od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym te środki przyjęto do użytkowania. Składniki majątkowe zostały prawidłowo sklasyfikowane, tj. zaliczone do właściwej grupy zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz rozporządzeniem RM w sprawie klasyfikacji środków trwałych²⁰. Do amortyzacji przyjęto stawki określone w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych²¹, tj. w wysokości 10% dla 6 grupy KŚT²² oraz 14% i 20% dla 8 grupy KŚT. W księgach rachunkowych CZdS w badanym okresie nie prowadzono konta 020 Wartości niematerialne i prawne.

(dowód: akta kontroli str. 40)

Według ewidencji księgowej CZdS:

- konto 640 Rozliczenie międzyokresowe kosztów operacyjnych na 31 grudnia 2012 r. wykazywało saldo 5,2 tys. zł (strona Wn). Na 30 czerwca 2013 r. saldo konta 640 strona Wn wynosiło 16,7 tys. zł. Środki te dotyczyły opłat za podatek od nieruchomości, polisy ubezpieczeniowe, domenę, prenumeratę czasopisma oraz media;
- konto 841-02 Rozliczenie międzyokresowe przychodów na 31 grudnia 2012 r. wykazywało saldo 6,2 tys. zł (strona Ma). Na 30 czerwca 2013 r. saldo konta 841-02 wynosiło 21,5 tys. zł. Środki te dotyczyły zaliczek wpłaconych na poczet usługi zakwaterowania w obiektach wypoczynkowych CZdS.

W księgach rachunkowych CZdS w badanym okresie nie prowadzono konta 310 Materiały. Według ewidencji księgowej CZdS obroty na koncie 330 Towary w magazynach za 2012 r. wynosiły 306,4 tys. zł, natomiast na koniec czerwca 2013 r. 659 tys. zł. Konto 330 nie wykazywało salda w okresie badanym. Na koniec 330 ewidencjonowano towary zakupione według rzeczywistych cen ich zakupu (nabycia) netto (bez VAT), które następnie odsprzedawano bezpośrednio kupującemu, bez konieczności ich magazynowania.

Dyrektor CZdS zgodnie ze statutem²³ przedstawił²⁴ do zatwierdzenia Dyrektorowi Sądu sprawozdanie finansowe Instytucji za 2012 r. (bilans, rachunek zysków i strat, zestawienie

Polityki Rachunkowości w związku ze zmianą kwalifikowania dokumentów księgowych do okresu sprawozdawczego.

¹⁸ W ppkt.14 lit. C Metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalenie wyniku finansowego.

¹⁹ Dziennik, księga główna, zestawienie obrotów i sald.

²⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji środków trwałych (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

²¹ Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397 ze zm.).

²² Klasyfikacji Środków Trwałych.

²³ W statucie CZdS § 16 ust. 5,6 oraz § 17 ust 2 określono, że Dyrektor Instytucji przedstawia Dyrektorowi Sądu Apelacyjnego do zatwierdzenia sprawozdanie finansowe oraz propozycję podziału zysku lub sposobu pokrycia straty Instytucji. Dyrektor S.A. zatwierdza sprawozdanie finansowe oraz podział zysku lub sposób pokrycia straty Instytucji (...) Instytucja prowadzi działalność gospodarczą na zasadach racjonalnej gospodarki, samofinansowania i rachunku ekonomicznego, a osiągnięte zyski przeznaczają w szczególności na zwiększenie funduszu Instytucji (...) oraz nagrody dla osób zatrudnionych w Instytucji.

zmian w funduszu jednostki) wraz z propozycją podziału zysku (netto) za 2012 r. w wysokości 1.233,3 tys. zł (według Rb-40 za 2012 r. 834 tys. zł - opisano szczegółowo w pkt 1.3.), z tego:

- fundusz Instytucji kwotę 1.103,3 tys. zł (w zakresie wydatków inwestycyjnych),
- nagrody dla osób zatrudnionych w Instytucji kwotę 130 tys. zł.

CZdS przekazał do Krajowego Rejestru Sądowego roczne sprawozdanie finansowe wraz z informacją dodatkową do sprawozdania finansowego za 2012 r.²⁵

(dowód: akta kontroli str. 20-21,28,33, 41,44-49,51-73,92-94,680-681)

Decyzją²⁶ z 31 maja 2013 r. Dyrektor Sądu zatwierdził sprawozdania finansowe, w tym bilans za rok 2012 r. oraz podział zysku za 2012 r., zgodnie z przedstawioną propozycją.

Rozliczenie zysku netto CZdS za 2012 r. w wysokości 1.233,3 tys. zł zaksięgowano 6 czerwca 2013 r. po stronie Wn konta 860 Wynik finansowy w korespondencji z kontem:

- 820 Rozliczenie wyniku finansowego strona Ma w kwocie 130 tys. zł (dot. nagród dla osób zatrudnionych w Instytucji),
- 800-02 Fundusz Inwestycyjny strona Ma w kwocie 1.103,3 tys. zł (dot. wydatków inwestycyjnych).

Do końca czerwca 2013 r. CZdS wydatkował z zysku roku ubiegłego 126,3 tys. zł na nagrody dla 27 pracowników Instytucji, natomiast środki na finansowanie inwestycji Instytucji nie były wydatkowane w tym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 29,30,36-38,41-42,49,689)

Przychody ogółem wykazane przez CZdS na 31 grudnia 2012 r. w sprawozdaniu RZiS²⁷ oraz ewidencji księgowej Instytucji stanowiły 4.046,7 tys. zł, z tego:

- 3.643,3 tys. zł przychody netto z podstawowej działalności operacyjnej;
- 0,4 tys. przychody finansowe;
- 400 tys. zł pozostałe przychody operacyjne (wniesione przez organ założycielski w celu wyposażenia Instytucji w środki obrotowe na początek okresu prowadzenia działalności gospodarczej, nie stanowiące przychodu dla celów podatkowych²⁸).

Przychody podatkowe wykazane przez CZdS w CIT-8²⁹ za 2012 r. wykazano w wysokości 3.646,9 tys. zł, z tego:

- 3.643,5 tys. zł przychody netto z podstawowej działalności operacyjnej (powiększone o kwotę 0,2 tys. zł w stosunku do przychodów netto z podstawowej działalności operacyjnej wykazanych w przychodach bilansowych, stanowiącej prowizję od opłaty uzdrowskowej z Urzędu Miasta i Gminy Muszyna);
- 0,4 tys. zł przychody finansowe (pomniejszone o zaokrąglenia VAT-7 za grudzień 2012 r. zaewidencjonowane na koncie 750 Inne przychody).

Koszty bilansowe wykazane przez CZdS za 2012 r. w sprawozdaniu RZiS oraz ewidencji księgowej Instytucji wynosiły 2.520,6 tys. zł (w tym 2.520,3 tys. zł koszty działalności operacyjnej oraz 0,3 tys. zł koszty finansowe). Koszty uzyskania przychodu wykazane przez CZdS w CIT-8 za 2012 r. wynosiły 2.105,9 tys. zł i stanowiły koszty działalności operacyjnej.

Koszty bilansowe wykazane przez CZdS w sprawozdaniu RZiS za 2012 r. oraz ewidencji księgowej Instytucji niezaliczone do kosztów podatkowych stanowiły 414,7 tys. zł. Z tego:

- 400 tys. zł środki obrotowe wniesione przez Sąd;
- 7,4 tys. zł koszty amortyzacji³⁰ za 2012 r. naliczone od środków trwałych przekazanych dla CZdS nieodpłatnie;

²⁴ Pismo CZdS z dnia 29 marca 2013 r. skierowane do Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

²⁵ Przekazana do Krajowego Rejestru Sądowego 13 czerwca i 10 lipca 2013 r.

²⁶ Decyzja Dyrektora Sądu Apelacyjnego w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz podziału zysku Centrum Zakupów dla Sadownictwa Instytucji Gospodarki Budżetowej z siedzibą w Krakowie za rok 2012.

²⁷ Sprawozdanie Rachunku zysków i strat jednostki (wariant porównawczy) za 2012 r.

²⁸ W myśl art. 12 ust. 4 pkt 4 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych do przychodów nie zalicza się m.in. przychodów otrzymanych na utworzenie lub powiększenie kapitału zakładowego, funduszu udziałowego albo funduszu założycielskiego.

²⁹ CIT-8 Zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy 2012 r. przekazano do US Kraków – Śródmieście w dniu 2.04.2013 r. następnie korektę zeznania w dniu 29.04.2013 r.

- 1,5 tys. zł opłaty za wpis do Krajowego Rejestru Sądowego;
- 1,1 tys. zł koszty przeznaczone na reprezentację i reklamę Instytucji³¹;
- 4,4 tys. zł koszty prowadzonej działalności poniesione przez CZdS w 2012 r. nie wykazane w CIT-8 za 2012 r.;
- 0,3 tys. zł koszty finansowe z tyt. zapłaty odsetek od zobowiązań oraz zaokrągłeń podatku VAT ewidencjonowane na koncie 751 Koszty finansowe.
(dowód: akta kontroli str. 74-76,91,117-118,113-116)

Dochód podatkowy stanowiący różnicę pomiędzy przychodami a kosztami podatkowymi wykazano w CIT-8 za 2012 r. w wysokości 1.541,1 tys. zł. Wykazany w deklaracji podatkowej podatek dochodowy należny w kwocie 292,8 tys. zł prawidłowo ujęto w ewidencji księgowej CZdS³².

(dowód: akta kontroli str. 36-38,76,115)

Sprawozdanie finansowe za 2012 r. nie podlegało obowiązkowi badania stosownie do wymogów art. 64 ust. 1 ustawy o rachunkowości, gdyż nie obejmowało całego roku obrotowego. Instytucja nie była także zobowiązana do sporządzania rachunku przepływów pieniężnych. Sprawozdanie finansowe składało się zgodnie z wymogami art 45 ust. 2 ustawy o rachunkowości z bilansu, rachunku zysków i strat oraz informacji dodatkowej, obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia. W dodatkowych informacjach i objaśnieniach podano stosownie do obowiązujących przepisów o rachunkowości propozycje podziału zysku za rok obrotowy.

(dowód: akta kontroli str. 32,50-73,92,574)

Sprawozdania budżetowe Rb-40 oraz w zakresie operacji finansowych Rb-N i Rb-Z CZdS przekazywało do Sądu w badanym okresie terminowo, zgodnie z wymogami rozporządzenia z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej³³ oraz rozporządzenia z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych³⁴.

(dowód: akta kontroli str. 128-135)

W myśl statutu CZdS (§ 18 ust 2) okresowe informacje dotyczące realizacji zadań Instytucji dyrektor przedkłada w terminach i trybie określonym przez Dyrektora Sądu. W badanym okresie Instytucja sporządziła dla Sądu siedem sprawozdań z działalności CZdS. W sprawozdaniach tych zawarto informacje na temat przeprowadzonych i prowadzonych postępowań przetargowych³⁵ oraz kontroli zawartych z wykonawcami umów³⁶. Zakres prezentowanych sprawozdań z działalności Instytucji nie był określony w wewnętrznych uregulowaniach CZdS.

(dowód: akta kontroli str. 21,80-86,414)

Osiągnięty przez CZdS w 2012 r. zysk (netto) w kwocie 1.233,3 tys. zł (według ewidencji księgowej), jak również zysk (netto) pomniejszony o środki dotacji przekazanej na pierwsze wyposażenie do kwoty 833,3 tys. zł³⁷ powoduje, że wskaźniki finansowe przyjmują wartość dodatnią w analizowanym okresie co jest zjawiskiem korzystnym. Wskaźniki finansowe Instytucji, wykazują:

³⁰ W myśl art. 16 ust. 1 pkt 63 lit. c ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych nie uważa się za koszty uzyskania przychodów odpisów amortyzacyjnych od wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych oddanych do nieodpłatnego używania - za miesiące, w których składniki te były oddane do nieodpłatnego używania.

³¹ W myśl art. 16 ust. 1 pkt 28 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych nie uważa się za koszty uzyskania przychodów kosztów reprezentacji, w szczególności poniesionych na usługi gastronomiczne, zakup żywności oraz napojów, w tym alkoholowych.

³² Zaksięgowano po stronie strona Ma konta 871-01 Podatek dochodowy w korespondencji z kontem 860 Wynik finansowy strona Wn.

³³ Dz. U. z 2010 r. Nr 20, poz. 103 (załącznik nr 42).

³⁴ Dz. U. z 2010 r. Nr 43, poz. 247 (załącznik 8).

³⁵ Według regulamin organizacyjnego CZdS do zadań Wydziału Zamówień Publicznych CZdS należy m.in. przygotowanie i prowadzenie postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

³⁶ Według regulamin organizacyjnego CZdS do zadań należy m.in. nadzór nad procesem wdrażania i realizacji umów zawartych po przeprowadzonych postępowań przetargowych.

³⁷ Omówiono szczegółowo w pkt 1.3. wystąpienia pokontrolnego w poz. ustalone nieprawidłowości.

- rentowność majątku (ROA) na poziomie 27,2% oraz 18,4% (po przekształceniu danych³⁸);
- rentowność kapitałów własnych (ROE) na poziomie 93,6% oraz 63,2% (j.w.);
- rentowność netto sprzedaży na poziomie 33,8% oraz 22,8% (j.w.);
- rentowność na sprzedaży na poziomie 30,8%.

Wskaźniki płynności finansowej nie wskazują na występowanie w Instytucji zakłóceń w terminowym regulowaniu wymagalnych zobowiązań. Na płynność środków obrotowych ma wpływ szybkość obrotów należnościami, która wynosiła ok. 2 dni. Także szybkość obrotu zobowiązań z tytułu dostaw robót i usług była korzystna dla CZdS i wynosiła ok. 3 dni. Wskaźnik ogólnego zadłużenia nieznacznie przekraczał poziom pożądany³⁹ i wynosił 70,7%. Natomiast stopa zadłużenia (wskaźnik zadłużenia kapitału własnego), informująca o możliwości pokrycia zobowiązań własnymi zasobami majątkowymi, była wyższa od wielkości pożądanej (do 100%) i wynosiła ok. 242,7%.

(dowód: akta kontroli str. 97-103,182-183,673-676)

Dyrektor Instytucji wyjaśnił, że CZdS prowadzi działalność podstawową w oparciu o statut. Instytucja nie posiada wewnętrznych uregulowań w sprawie zasad prowadzenia działalności dodatkowej. Warunki jej wykonywania regulowały umowy zawarte ze zleceniodawcami. W dalszej części podał, że *CZdS rozważy w najbliższym czasie regulację i opracowanie zasad wykonywania usług innych, niż działalność podstawowa w ramach przepisów wewnętrznych.*

(dowód: akta kontroli str. 682,710,712)

Przychody CZdS z działalności podstawowej oraz dodatkowej, wyniosły:

- 3.643,2 tys. zł w 2012 r., z tego 2.936,5 tys. zł stanowiły przychody z działalności podstawowej (80,6%), w tym 83,5% na rzecz organu założycielskiego, 0,03% na rzecz pozostałych jednostek sfery finansów publicznych, 16,5% na rzecz jednostek spoza sfery finansów publicznych. Działalność podstawowa dotyczyła organizacji zamówień publicznych, usług nadzoru nad realizacją umów w zakresie monitorowania sądowego systemu zamówień oraz usług szkoleniowo-wypoczynkowych prowadzonych przez Oddział w Muszynie;
- 4.558,4 tys. zł w I półroczu 2013 r., z tego 3.563,1 tys. zł stanowiły przychody z działalności podstawowej (78,2%), w tym 92,8% na rzecz organu założycielskiego oraz 7,2% na rzecz jednostek spoza sfery finansów publicznych.

Przychody z prowadzonej przez CZdS działalności dodatkowej w badanym okresie dotyczyły:

- usług montażu, naprawy i konserwacji komputerów i systemów bezpieczeństwa (na rzecz SA oraz pozostałych jednostek sfery finansów publicznych);
- usług administracyjnych w zakresie bieżącego utrzymania obiektów sądu;
- usług obsługi logistycznej, szkoleń konferencji i narad;
- usług zakwaterowania w ramach wynajmowanych nieruchomości;
- sprzedaży towarów.

Działalność dodatkowa Instytucji prowadzona była zgodnie z PKD⁴⁰ ustalonym w § 5 statutu Instytucji i wyniosła:

- 706,7 tys. zł (w 2012 r.), w tym 91,4% na rzecz organu założycielskiego oraz 8,6% na rzecz jednostek sfery finansów publicznych;
- 995,1 tys. zł (w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2013 r.), w tym 96,7% na rzecz organu założycielskiego oraz 3,3% na rzecz jednostek sfery finansów publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 14-17,87-90,522-533,682)

Według bilansu oraz ewidencji księgowej Instytucji wykazane za 2012 r. po stronie:

³⁸ Dla potrzeb oceny sytuacji finansowo-majątkowej dokonano przekształcenia danych dotyczących księgowania środków 400 tys. zł dotacji na pierwsze wyposażenia Instytucji, zaksięgowanych na koncie 760 Pozostałe przychody operacyjne zamiast na koncie 800 Fundusz jednostki.

³⁹ Wskaźnik ogólnego poziomu zadłużenia powinien oscylować w przedziale 55% – 65%. Wskazuje on na stopień udziału kapitału obcego w finansowaniu majątku przedsiębiorstwa. Niski poziom tego wskaźnika świadczy o samodzielności finansowej przedsiębiorstwa.

⁴⁰ Polska Klasyfikacja Działalności

- a) aktywów należności stanowiły 20,9 tys. zł (Aktywa bilansu w pozycji B.II. *Należności krótkoterminowe w kol. stan na koniec roku*), z tego należności z tytułu dostaw i usług wynosiły 9,8 tys. zł, należności od budżetów 11,1 tys. zł oraz pozostałe należności 0,08 tys. zł;
- b) pasywów zobowiązania stanowiły 3.198,4 tys. zł (Pasywa bilansu w pozycji C.II. *Zobowiązania krótkoterminowe w kol. stan na koniec roku ww. bilansu*), z tego zobowiązania z tytułu dostaw i usług wynosiły 31,6 tys. zł, zobowiązania wobec budżetów 412,3 tys. zł, zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i innych świadczeń 24,5 tys. zł, zobowiązania z tytułu wynagrodzeń 42,7 tys. zł, sumy obce (depozytowe zabezpieczenia wykonania umów) 2.687,3 tys. zł.

Należności wymagalne na koniec 2012 r. dotyczyły należności z tytułu dostaw towarów i usług oraz wynosiły 0,9 tys. zł za wynajem sal szkoleniowych oraz zakwaterowanie w Oddziale w Muszynie (z terminem płatności do 29 listopada 2012 r. zapłacono 26 lutego 2013 r.). Odsetki naliczone od należności przeterminowanych stanowiły 10,57 zł. Zobowiązania przeterminowane na koniec 2012 r. nie występowały.

(dowód: akta kontroli str. 100-101,125-126,586-589)

W trakcie 2012 r. Instytucja dokonała płatności 0,3 tys. zł odsetek od nieterminowych wpłat (ujętych na koncie 751 Koszty finansowe strona Wn). CZdS 26 marca 2013 r. wystawił notę księgową⁴¹ obciążając Biuro Rachunkowe Dorota Brzeska⁴² kwotą 0,3 tys. zł tytułem odsetek od nieterminowych wpłat w 2012 r. Należność zapłacona została przez ww. biuro rachunkowe 31 marca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str.6,126)

Według ewidencji księgowej CZdS oraz sprawozdania budżetowego Rb-40 kwartalnego⁴³ na koniec czerwca 2013 r. należności stanowiły 1.803,8 tys. zł, natomiast zobowiązania 660,2 tys. zł. Zobowiązania przeterminowane nie występowały. Na koniec czerwca 2013 r. należności przeterminowane stanowiły 10,57 zł i dotyczyły należności za wynajem sal szkoleniowych i zakwaterowanie w Oddziale w Muszynie.

(dowód: akta kontroli str.127,590-591)

W I półroczu 2013 r. przeciętne zatrudnienie w CZdS wyniosło 35 osób. W porównaniu do 2012 r. było wyższe o 8 osób. Wydatki na wynagrodzenia w 2012 r. wyniosły 1.030 tys. zł, (przeciętne wynagrodzenie wynosiło 3,2 tys. zł). W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2013 r. z tytułu wydatków na wynagrodzenia CZdS wydatkowało 909 tys. zł (przeciętne wynagrodzenie wynosiło 4,3 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 688)

Dyrektor CZdS wyjaśnił, że wzrost przeciętnego zatrudnienia w I półroczu 2013 r. wynikał głównie z pojawienia się nowych zadań postawionych przed Instytucją. Do najważniejszych z nich należało zaliczyć kontrolę oraz realizację podpisanych umów w ramach przeprowadzonych postępowań w 2012 r. oraz na początku tego roku. Kolejną kwestią, która wymagała regulacji i prawidłowego funkcjonowania Instytucji, było powstanie Sekretariatu Dyrektora. Dynamiczny rozwój CZdS wymusił również zatrudnienie w jednostce na stałe radcy prawnego (część etatu).

(dowód: akta kontroli str. 709,711)

Rachunek podstawowy CZdS w badanym okresie prowadzony był przez Bank Handlowy w Warszawie S.A. (zwany dalej: Bank Handlowy). Oprocentowanie w skali roku dla ww. rachunku ustanowione zostało przez bank:

- od 31 stycznia 2012 r. do 19 września 2012 r. na poziomie 0,01%;
- od 20 września 2012 r. do 30 czerwca 2013 r. na poziomie 1%.

Odsetki bankowe uzyskane przez Instytucję od zgromadzonych środków na rachunku podstawowym CZdS wynosiły 1,5 tys. zł za 2012 r. oraz 5 tys. zł za I półrocze 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 154-158,159-161)

⁴¹ Nota księgowa nr 1/CZdS IGB/2013 z dnia 26.03.2013 r.

⁴² Prowadzące obsługę finansową CZdS od 1 lutego 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r.

⁴³ Rb-40 za II kwartał 2013 r. sprawozdanie z wykonania określonego w ustawie budżetowej na dany rok budżetowy planu instytucji gospodarki budżetowej.

Stan środków pieniężnych na rachunku podstawowym:

- za 2012 r. od lutego do grudnia na koniec danego miesiąca wynosił od 280,4 tys. zł (kwiecień) do 1.730,1 tys. zł (grudzień);
- za 2013 r. I półrocze na koniec danego miesiąca wynosił od 811,1 tys. zł (marzec) do 1.888,5 tys. zł (czerwiec).

W badanym okresie CZdS nie lokował środków pieniężnych na lokatach terminowych lub overnight.

(dowód: akta kontroli str. 162-179,690)

W latach 2012 – 2013 (I półrocze) na rachunku bankowym podstawowym CZdS (konto 130-01 CITI) utrzymywały się wysokie stany tych środków. Np. obroty na rachunku podstawowym w miesiącu:

- październik 2012 r. wynosiły 947,1 tys. zł na stronie Wn oraz 223,4 tys. zł na stronie Ma, przy stanie początkowym 57,5 tys. zł;
- listopad 2012 r. wynosiły 50 tys. zł na stronie Wn oraz 551,3 tys. zł na stronie Ma, przy stanie początkowym 781,2 tys. zł;
- grudzień 2012 r. wynosiły 2.750,7 tys. zł na stronie Wn oraz 1.300,5 tys. zł na stronie Ma, przy stanie początkowym 279,9 tys. zł;
- styczeń 2013 r. wynosiły 1.822 tys. zł na stronie Wn oraz 706 tys. zł na stronie Ma, przy stanie początkowym 1.730,1 tys. zł;
- luty 2013 r. wynosiły 621,3 tys. zł na stronie Wn oraz 603 tys. zł na stronie Ma, przy stanie początkowym 1.115,9 tys. zł;
- marzec 2013 r. wynosiły 94,3 tys. zł na stronie Wn oraz 419,2 tys. zł na stronie Ma, przy stanie początkowym 1.134,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 169-175,184-230)

W badanym okresie Bank Handlowy posiadał w swojej ofercie prowadzenie lokat typu overnight. Oprocentowanie tego typu lokat, zgodnie z „Tabelą oprocentowania środków pieniężnych gromadzonych na złotych rachunkach lokat terminowych oraz rachunkach płatnych na żądanie w Banku Handlowym w Warszawie S.A. osób prawnych, jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą”, w okresie od 1 stycznia 2012 do 27 marca 2013 r. wynosiło 0,30% w skali roku. Od 28 marca 2013 r. do dnia kontroli oprocentowanie lokat tego typu wynosi 0,20 % w skali roku.

(dowód: akta kontroli str. 581-582)

Dyrektor CZdS oraz Główna Księgowa CZdS wyjaśnili, że środki pieniężne pozyskane w ramach (...) zafakturowanej sprzedaży jaką Instytucja osiągnęła (...) w badanym okresie planowano przeznaczyć m.in. na wydatki inwestycyjne związane z rozwojem Instytucji. W dalszej części wyjaśnień podano m.in., że ponieważ Instytucja wyznaczyła zadania do realizacji, środki finansowe pozostawały na rachunku Instytucji. W chwili obecnej rozważa się przeznaczenie wolnych środków finansowych jakimi dysponuje Instytucja na lokaty.

(dowód: akta kontroli str. 690,694,702,706)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Środki obrotowe na pierwsze wyposażenie w wysokości 400 tys. zł zaksięgowano niezgodnie z treścią ekonomiczną na koncie 760 Pozostałe przychody operacyjne, zamiast na koncie 800 Fundusz jednostki, tj. niezgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o rachunkowości. W efekcie przychody i wynik finansowy za 2012 r. zostały zawyżone o tę kwotę.

Środki obrotowe na pierwsze wyposażenie w wysokości 400 tys. zł, przekazane przez Sąd do Instytucji 1 lutego 2012 r., w ewidencji księgowej ujęto na koncie 130 Rachunek bieżący (strona Wn) w korespondencji ze stroną Ma konta 760 Pozostałe przychody operacyjne. Następnie środki te 29 lutego 2012 r. przeksięgowano z konta 760 Pozostałe przychody operacyjne (zapis ujemny na stronie Ma) na konto 800 Fundusz jednostki (strona Ma), a 31 grudnia 2012 r. dokonano korekty ewidencji księgowania tych środków z konta 800 Fundusz jednostki (zapis ujemny na stronie Ma) na konto 760 Pozostałe przychody operacyjne (strona Ma). W/w środki pieniężne nie były ujęte w przychodach podatkowych deklaracji podatkowej CIT-8 za 2012 r.

Dyrektor CZdS oraz Główna Księgowa CZdS wyjaśnili m.in., że w odniesieniu do aktywów trwałych, w tym środków pieniężnych otrzymanych w formie dotacji, zastosowanie mają zasady ogólne wynikające z ustawy o rachunkowości, w tym szczególności zasady określone w art. 3 ust.1 pkt 32 lit.h) lub w art. 41 ust.1 pkt 2. Przepis art. 3 ust. 1 pkt 32 lit. h) ustawy o rachunkowości, definiujący m.in. pozostałe przychody operacyjne – jako pośrednio związane z działalnością operacyjną jednostki – ma zastosowanie do otrzymanych nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych na inne cele niż dopłaty do cen sprzedaży, nabycie lub wytworzenie środków trwałych w budowie oraz wartości niematerialnych i prawnych. W związku z powyższym otrzymaną kwotę środków pieniężnych z tego tytułu należało zakwalifikować do pozostałych przychodów operacyjnych (...).

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 28 ust. 7 pkt 2 ustawy o finansach publicznych fundusz instytucji gospodarki budżetowej zwiększa się o środki z innych źródeł. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 30 ustawy o rachunkowości przez przychody i zyski rozumie się uprawdopodobnione powstanie w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych, o wiarygodnie określonej wartości, w formie zwiększenia wartości aktywów, albo zmniejszenia wartości zobowiązań, które doprowadzą do wzrostu kapitału własnego lub zmniejszenia jego niedoboru w inny sposób niż wniesienie środków przez udziałowców lub właścicieli, tak więc dotacja na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe nie mieści się w pojęciu przychodów. Ponadto według planu kont CZdS konto 800 Fundusz jednostki służy do ewidencji równowartości majątku trwałego i obrotowego jednostki i ich zmian. Na stronie Ma konta 800 ujmuje się zwiększenia, zgodnie z odrębnymi przepisami regulującymi gospodarkę finansową jednostki⁴⁴.

(dowód: akta kontroli str.18,43,74,114,121,231,232,235,601,671,672,691,696,703,706)

2. Sprawozdania finansowe CZdS za 2012 r. (Bilans, RZiS, Zestawienie zmian funduszu) sporządzono wg wzorów stanowiących załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości⁴⁵ przyjętym do stosowania w polityce rachunkowości Instytucji, podczas gdy powinny być sporządzone według wzorów z ustawy o rachunkowości.

W § 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości instytucje gospodarki budżetowej (IGB) nie zostały wymienione jako jednostki zobowiązane do stosowania szczególnych zasad rachunkowości przewidzianych w tym rozporządzeniu. Oznacza to, że IGB w myśl przepisów art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości zobowiązane są do prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z zasadami określonymi w tej ustawie. Sprawozdania finansowe, należało więc sporządzać z uwzględnieniem art. 46-48 ustawy o rachunkowości ze szczególnością określoną w załączniku nr 1 do tej ustawy.

Sprawozdania finansowe CZdS za 2012 r. (bilans, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian funduszu), nie zostały sporządzone ze szczególnością według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do ustawy o rachunkowości. Na przykład:

- bilans Instytucji za 2012 r. (sporządzony według wzoru do w/w rozporządzenia) w aktywach w pkt A. Aktywa trwałe I Wartości niematerialne i prawne nie uwzględniał poz. *Zaliczki na wartości niematerialne i prawne*, natomiast w pasywach w pkt IV Rozliczenia międzyokresowe ppkt Inne rozliczenia międzyokresowe nie uwzględniał rozliczeń krótkoterminowych;

⁴⁴ W publikacji pn. *Komentarz do planu kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych* interpretującej zasady określone w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości, przyjętym do stosowania w CZdS podano, że *Konto 800 służy do ewidencji równowartości majątku trwałego i obrotowego jednostki oraz występujących w tym zakresie zmian. W nowo utworzonych jednostkach stan początkowy funduszu jednostki wyraża wartość otrzymanego pierwszego wyposażenia w postaci różnych składników aktywów trwałych i obrotowych* (Maria Augustowska, współpraca: Wojciech Rup. Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o. Gdańsk 2012 r. Wydanie XIII).

⁴⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz.289).

- rachunek zysków i strat za 2012 r. sporządzony w wariantcie porównawczym (j.w.) np. w pkt G Przychody finansowe nie uwzględniał poz. *Aktualizacja wartości inwestycji*;
- zestawienie zmian funduszu sporządzone (j.w.) nie uwzględniało np. poz. *Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na początek okresu*.

Dyrektor CZdS oraz Główna Księgową CZdS wyjaśnili m.in., że w oparciu o przyjęte zasady polityki rachunkowości w zakresie możliwości stosowania zapisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...) Instytucja dostosowała wzory formularzy sprawozdawczości finansowej w zakresie w/w rozporządzenia dla jednolitego przekazywania dokumentacji finansowej w formie elektronicznej programu Trezor zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Ministerstwa Finansów. W roku 2013 Instytucja dostosuje wzory formularzy sprawozdawczości finansowej do wytycznych wynikających w zakresie przekazywania sprawozdawczości elektronicznej do Ministra Sprawiedliwości oraz Ministra Finansów przy jednoczesnym dostosowaniu się do zapisów ustawy o rachunkowości.

(dowód: akta kontroli str. 97-99,100-103,117-120,571,691,695,703,706)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Polityka rachunkowości CZdS nie przewiduje kont zespołu 5 Koszty według typów działalności i ich rozliczenie. Także ewidencja pozaksięgowa Instytucji nie daje możliwości przypisania przychodów wraz z kosztami do poszczególnych typów działalności (np. organizacji zamówień publicznych, usług nadzoru nad realizacją w zakresie monitorowania sądowego systemu zamówień, usług szkoleniowo-wypoczynkowych prowadzonych przez Oddział w Muszynie).

Dyrektora CZdS oraz Główna Księgową CZdS wyjaśnili, że (...) w oparciu o prowadzoną ewidencję kosztów przypisanie ich do danego typu działalności możliwe jest poprzez przyjęcie proporcji każdego kosztu w zakresie utrzymania Instytucji wpływającego na świadczenie usług w zakresie sprzedaży. W założeniach CZdS IGB jest rozwój Instytucji w zakresie świadczonych usług m.in. centralizacja produkcji druków dla jednostek sądownictwa, stworzenie biura obsługi interesantów. Rozwój branżowy stwarza konieczność przeprowadzenia analiz w zakresie wprowadzenia kont „zespołu 5” umożliwiającego ewidencję i rozliczanie kosztów w układzie kalkulacyjnym przypisując tym samym poniesione nakłady do poszczególnych typów działalności prowadzonej przez IGB.

(dowód: akta kontroli str. 523,526,692,698,704,707)

Zdaniem NIK, wprowadzenie przez CZdS kont zespołu 5 służących do ewidencji i rozliczenia kosztów działalności operacyjnej w układzie według typów działalności (tzw. układzie kalkulacyjnym) umożliwiłoby Instytucji uzyskanie pełnych informacji o miejscach powstawania kosztów oraz kalkulacji kosztu wytworzenia produktów (usług).

Opis stanu faktycznego

1.4. Gospodarowanie powierzonym majątkiem

CZdS zostało wyposażone w niezbędne składniki majątkowe o wartości 1.252,8 tys. zł, które zostały ujęte w ewidencji księgowej. Nieruchomości (w miejscowości Muszyna i Zakopane), zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami⁴⁶, Zarządzeniem Dyrektora Sądu z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie utworzenia CZdS oraz statutem Instytucji, zostały oddane w użyczenie na okres trzech lat.

(dowód: akta kontroli str. 18,23-27,33,39,46,119,136,232,142,147,510-512,769)

W statucie Instytucji określono zasady zbywania środków trwałych zabezpieczając jednocześnie interesy Skarbu Państwa poprzez m.in. zastrzeżenie, że:

- do czynności prawnych w zakresie rozporządzenia składnikami aktywów trwałych Instytucji stosuje się przepisy ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa⁴⁷;
- nieruchomości Instytucji mogą być przedmiotem czynności prawnych, z uwzględnieniem przepisów o gospodarce nieruchomościami. Rozporządzanie nieruchomością w tym oddanie w najem, dzierżawę, użytkowanie, użyczenie jest dopuszczalne i odbywa się za

⁴⁶ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.)

⁴⁷ Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 493, ze zm.)

- uprzednią zgodą Dyrektora Sądu oraz ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa na zasadach przewidzianych w/w ustawą;
- czynność prawna dotycząca utworzenia lub udziału Instytucji w innej osobie prawnej wymaga zgody Dyrektora Sądu;
 - do sprzedaży oraz oddania w najem lub dzierżawę ruchomych środków trwałych Instytucji stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 maja 2010 r.⁴⁸, w której wyposażone są jednostki budżetowe;
 - rozporządzenie składników aktywów trwałych Instytucji o wartości jednostkowej przekraczającej kwotę 50.000 euro wymaga zgody ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa na zasadach przewidzianych w/w ustawą.
- W badanym okresie CZdS nie dokonywał zbycia majątku trwałego oraz nie zawierał z Sądem umów dotyczących użyczenia nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 18,19,510,678,679)

Przekazany przez Sąd do CZdS majątek rzeczowy był wykorzystywany w działalności podstawowej⁴⁹ w siedzibie CZdS oraz przez Oddział w Muszynie prowadzący sprzedaż usług kwaterek i udostępnianie sal szkoleniowych. Sprzedaż tych usług przez Oddział w Muszynie prowadzona była w trzech obiektach użyczonych przez trzy sądy do dnia 31 grudnia 2014 r.⁵⁰ (otrzymane nieodpłatnie wyposażenie w/w obiektów ujęto w ewidencji bilansowej), tj.:

- Muszynie przy ul. Kity 18a, dysponującym 42 miejscami noclegowymi oraz dwoma salami szkoleniowymi wyposażonymi w stanowiska komputerowe i urządzenia do prezentacji materiałów szkoleniowych;
- Zakopanem przy ul. Gimnazjalnej 13c, dysponującym 34 miejscami noclegowymi oraz dwiema salami dydaktycznymi w tym jedną wyposażoną w stanowiska komputerowe;
- Zakopanem przy ul. Kraszewskiego 14 (budynek „Chata”), dysponującym 16 miejscami noclegowymi.

W zawartych umowach użyczenia określono prawa i obowiązki CZdS wynikające z tego użyczenia w tym, m.in.:

- zobowiązanie do używania nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem;
- wykonywania na własny koszt wszelkich napraw niezbędnych do zachowania przedmiotu użyczenia i jego wyposażenia;
- pokrywania opłat eksploatacyjnych,
- wykorzystywania przedmiotu użyczenia dla realizacji celów statutowych.

(dowód: akta kontroli str. 136-153,511,570,708)

Jadwiga Augustyn – Hołubowicz radca prawny CZdS podała m.in., że przed aktem przeniesienia własności w/w nieruchomości na rzecz Instytucji konieczne jest zinventaryzowanie w/w budynków oraz działek. W dalszej części wyjaśniła, że *Inwentaryzacja obiektów wymaga zatrudnienia profesjonalnej firmy architektonicznej oraz geodety co jest związane z poniesieniem kosztów. Według mojej wiedzy, z uwagi na przebiegający na przełomie 2012 i 2013 roku proces reorganizacji sądów w tym Sądu Rejonowego w Muszynie i Zakopanem, środki finansowe na ten cel zostaną przeznaczone przez (...) Sąd Apelacyjny w Krakowie w 2014 r.*

(dowód: akta kontroli str. 593,594)

Na podstawie kartotek inwentarzowych Instytucji prowadzonych elektronicznie w systemie Ewidencji Majątku Orcom+(posiadających m.in. datę przyjęcia, miejsce użytkowania, osoby odpowiedzialne) w zakresie dotyczącym:

- a) środków trwałych o wartości 355,8 tys. zł ewidencjonowanych na koncie 011 Środki trwałe i zaliczonych według KŚT⁵¹ do grupy: 4 maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego

⁴⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 maja 2010 r. w sprawie sposobu i trybu gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego, w którym wyrażone są jednostki budżetowe (Dz. U. Nr 114, poz. 114).

⁴⁹ Według § 4 ust.1 Statutu przedmiotem działalności Instytucji jest prowadzenie centralnych zamówień dla jednostek sądownictwa powszechnego oraz prowadzenie działalności szkoleniowej.

⁵⁰ Umowy użyczenia zawarto 25 stycznia 2012 r. pomiędzy CZdS a Sądem Rejonowym w Zakopanem oraz 1 lutego 2012 r. pomiędzy CZdS a Sądem Rejonowym w Muszynie (zmienionym aneksem nr 1 od 1 stycznia 2013 r. na Sąd Rejonowy w Nowym Sączu) i Sądem Okręgowym w Nowym Sączu.

⁵¹ Klasyfikacji Środków Trwałych.

zastosowania, 6 urządzenia techniczne, 8 narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie,

b) oprogramowania o wartości 99,5 tys. zł ewidencjonowanego na koncie 021 Pozostałe wartości niematerialne i prawne.

stwierdzono, że zaewidencjonowane mienie było w pełni wykorzystane przez CZdS (w tym Oddział w Muszynie).

(dowód: akta kontroli str. 510-521)

Wskaźnik przychodów⁵², stanowiący stosunek wartości przychodów za dany okres do wartości początkowej brutto środków trwałych na początek tego okresu, miał tendencję wzrostową i wyniósł 10,23 za 2012 r. oraz 12,81 za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 678-679)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

CZdS nie wprowadził na stan do ewidencji pozabilansowej obcych składników majątkowych, tj. trzech obiektów użyczonych Instytucji w miejscowości Muszyna i Zakopane do dnia 31 grudnia 2014 r. Także wprowadzona zarządzeniem dyrektora CZdS dokumentacja przyjętych zasad rachunkowości nie uwzględniała sposobu ujęcia w ewidencji pozabilansowej obcych składników majątkowych.

Dyrektor oraz Główna Księgowa CZdS wyjaśnili, że *Instytucja rozważy dokonanie zmiany zapisów w polityce rachunkowości co do zasady ewidencji pozabilansowej obcych składników majątkowych, które będą stanowić podstawę ujęcia w ewidencji księgowej.*

(dowód: akta kontroli str. 595-599,692,697,704,707)

Zdaniem NIK, ewidencja pozabilansowa powinna być prowadzona w sposób umożliwiający identyfikację obcych składników majątkowych wykorzystywanych na potrzeby działalności CZdS.

Ocena cząstkowa

NIK ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Instytucji. Ocena pozytywną uzasadnia m.in. prawidłowe stworzenie formalnych ram dla działalności CZdS, poprawnie przeprowadzone centralne postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, prawidłowo prowadzona gospodarka majątkowa. Nieprawidłowości dotyczyły księgowania dotacji na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe oraz sporządzania sprawozdań finansowych niezgodnie z ustawą o rachunkowości.

2. Współpraca instytucji gospodarki budżetowej z organem założycielskim

Opis stanu
faktycznego

2.1. Podstawy formalno-prawne współpracy instytucji gospodarki budżetowej z organem założycielskim

Zasady współpracy pomiędzy Instytucją a organem założycielskim – Sądem określono w umowie o świadczenie usług zawartej 2 kwietnia 2012 r. pomiędzy reprezentującym Skarb Państwa Dyrektorem Sądu Andrzejem Pęcakiem (Usługobiorca), a Dyrektorem CZdS Mirosławem Sobólem (Usługodawca)⁵³. W 2013 r. zawarto 4 aneksy do umowy⁵⁴. Zmianom podlegały m.in. zapisy załącznika nr 1 – tabeli przeliczania należnego miesięcznego wynagrodzenia za realizację organizacji i przeprowadzenia postępowań w sprawie udzielania zamówień publicznych (w aneksie nr 3 i 4) oraz załącznika nr 2 – tabeli przeliczenia wynagrodzenia miesięcznego za pozostałe zrealizowane usługi (aneks nr 1, 2 i 4).

Usługobiorca powierzył, a usługodawca przyjął do wykonania obsługę Sądu w pełnym zakresie spraw dotyczących:

- organizowania i przeprowadzenia postępowań w sprawie udzielania zamówień publicznych,

⁵² Wskaźnik przychodów stanowił miarę efektywności wykorzystania aktywów przedsiębiorstwa.

⁵³ Poza ww. umową w latach 2012-2013 (I półrocze) nie zawierano innych umów lub porozumień regulujących warunki współpracy pomiędzy CZdS a organem założycielskim.

⁵⁴ Aneksy zawarto w dniach: 2 stycznia, 2 lutego, 1 marca oraz 2 kwietnia 2013 r.

- montażu naprawy i konserwacji komputerów i urządzeń peryferyjnych i systemów bezpieczeństwa,
- obsługi logistycznej szkoleń, konferencji i narad,
- usług administracyjnych w zakresie bieżącego utrzymania obiektu Sądu,
- zakwaterowania w ramach wynajmowanych nieruchomości,
- nadzoru nad realizacją umów w zakresie monitorowania sądowego systemu zamówień,
- pozostałych usług zleconych przez Sąd w ramach usług świadczonych przez CZdS zgodnie z przedmiotem działalności w KRS.

Wykonanie usług objętych umową miało następować na podstawie pisemnego zlecenia, a w nagłych przypadkach dopuszczono złożenie zamówienia drogą mailową. CZdS miało otrzymywać za wykonanie zlecenia wynagrodzenie ustalone według poniższych zasad:

- za przeprowadzenie postępowania w sprawie zamówienia publicznego usługodawcy przysługiwać miało wynagrodzenie liczone jako procentowy udział od wartości netto przedmiotu zamówienia lub stałej kwoty dla zamówienia powyżej 30 milionów zł,
- za wykonywania innych usług wymienionych w § 1 umowy, usługodawcy przysługiwać miało miesięczne wynagrodzenie wg. stawek określonych w załączniku nr 2 do umowy.

(dowód: akta kontroli str. 318-343,606)

Ustalone
nieprawidłowości

W stosunku do kontrolowanej jednostki nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie istniejących podstaw formalno-prawnych współpracy z organem założycielskim.

Opis stanu
faktycznego

2.2. Świadczenia instytucji gospodarki budżetowej na rzecz organu założycielskiego oraz wzajemne rozliczenia

W 2012 r. przychody netto ze sprzedaży na rzecz organu założycielskiego wyniosły 3.098,5 tys. zł, co stanowiło 76,57% przychodów ogółem CZdS osiągniętych w tym okresie. W okresie I półrocza 2013 r. przychody netto z tytułu sprzedaży na rzecz Sądu wyniosły 4.270,6 tys. zł, stanowiąc 93,51% przychodów ogółem. Z analizy danych dotyczących sprzedaży za lata 2012-2013 (I półrocze) wynikało m.in., iż zarówno w 2012 r., jak i w I półroczu 2013 r., drugą co do wielkości pozycją w przychodach netto ze sprzedaży była sprzedaż na rzecz osób fizycznych oraz podmiotów spoza sektora finansów publicznych z tytułu zakwaterowania w ośrodkach wczasowych (Muszyna, Zakopane). W 2012 r. przychody netto z tego tytułu wyniosły 483,4 tys. zł (11,95% przychodów ogółem), natomiast w I półroczu 2013 r. 287,7 tys. zł (6,3% przychodów ogółem). W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące struktury przychodów z tytułu sprzedaży na rzecz Sądu w latach 2012 – 2013 (I półrocze):

(w zł)					
L.p.	Wyszczególnienie	2012	Udział w sprzedaży na rzecz Sądu	2013 (I półrocze)	Udział w sprzedaży na rzecz Sądu
1	Przychody netto ze sprzedaży na rzecz organu założycielskiego, w tym:	3 098 462,16	100,00%	4 270 613,81	100,00%
1a	Organizacja zamówień publicznych	2 348 513,45	75,80%	174 657,59	4,09%
1b	Usługi montażu, naprawy i konserwacji komputerów i urządzeń peryferyjnych i systemów bezpieczeństwa	181 500,00	5,86%	95 000,00	2,22%
1c	Usługi administracyjne w zakresie bieżącego utrzymania obiektu Sądu Apelacyjnego	65 460,00	2,11%	142 776,49	3,34%
1d	Usługi obsługi logistycznej szkoleń konferencji i narad	74 734,15	2,41%	0,00	0,00%
1e	Usługa nadzoru na realizacją umów w zakresie monitorowania sądowego systemu zamówień	103 680,00	3,35%	3 133 334,85	73,37%
1f	Usługi zakwaterowania w ramach wynajmowanych nieruchomości	30 800,00	0,99%	33 000,00	0,77%
1g	Sprzedaż towarów	293 774,56	9,48%	691 844,88	16,20%

(dowód: akta kontroli str. 606-608)

W latach 2012-2013 (I półrocze) łącznie najwyższą kwotowo pozycją w przychodach netto ze sprzedaży na rzecz organu założycielskiego była usługa nadzoru nad realizacją umów w zakresie sądowego systemu zamówień. Przychody netto z tego tytułu wyniosły 3.237 tys. zł i były fakturowane w oparciu o zapisy umowy o świadczenie usług. Miesięczne wynagrodzenie netto za omawianą usługę od stycznia 2013 r. mieściło się w przedziale od 0,75% do 1% wartości brutto zawartych umów.

(dowód: akta kontroli str. 606-607,618-636)

Według stanu na 31 grudnia 2012 r. w Wydziale Kontroli i Realizacji Umów były zatrudnione 3 osoby. W okresie I półrocza 2013 r. zatrudnienie wzrosło o dwie osoby, przy czym jedna z nich była zatrudniona na umowę zlecenie. Według stanu na 16 października 2013 r. w ww. wydziale było zatrudnionych łącznie 7 osób. Koszty wynagrodzeń osobowych pracowników tego wydziału w 2012 r. wyniosły łącznie 34,8 tys. zł, natomiast w okresie I półrocza 2013 r. 173,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 611,614)

W latach 2012-2013 (I półrocze) CZdS zafakturowało organowi założycielskiemu usługi w zakresie montażu, naprawy i konserwacji komputerów i urządzeń peryferyjnych oraz systemów bezpieczeństwa, w łącznej kwocie 276,5 tys. zł (wartość netto). Usługi te były wykonywane przez 2 pracowników zatrudnionych w CZdS, których miejscem pracy wynikającym z umów o pracę lub/i zakresu czynności była siedziba Sądu.

(dowód: akta kontroli str. 611)

W latach 2012-2013 (I półrocze) CZdS zafakturowało organowi założycielskiemu usługi administracyjne w zakresie bieżącego utrzymania obiektu Sądu w wysokości 208,2 tys. zł (wartość netto). Usługi te w analizowanym okresie były wykonywane łącznie przez 8 osób zatrudnionych w CZdS, których miejscem pracy wynikającym z umów o pracę lub/i zakresu czynności była siedziba Sądu. Trzy osoby zgodnie z zakresem czynności pracowały w Wydziale I Cywilnym Sądu, dwie osoby w Oddziale Finansowo – Kontrolnym Sądu, dwie osoby wykonywały pracę sprzątających, a jedna osoba miała wykonywać zadania w zakresie wspomaganie zamówień publicznych realizowanych przez Sąd. Usługi administracyjne oraz informatyczne zostały wycenione w umowie z 2 kwietnia 2012 r. (wraz z aneksami), a potrzeba ich wykonania wynikała m.in., z pism Dyrektora Sądu Andrzeja Pęcaka. I tak przykładowo pismem z 23 marca 2012 r. zwrócono się prośbą w sprawie wykonania w siedzibie Sądu usług w zakresie informatyki, motywując to potrzebą wzmocnienia obsady Oddziału Informatycznego Sądu. W innych pismach – zleceniach wykonania usług administracyjnych Dyrektor Sądu swoją prośbę uzasadniał również potrzebami wzmocnienia obsady kadrowej wybranych komórek organizacyjnych kierowanej przez siebie jednostki.

(dowód: akta kontroli str. 611)

W latach 2012 – 2013 (I półrocze) CZdS wygenerowało ze sprzedaży usług zakwaterowania w ramach wynajmowanych nieruchomości na rzecz organu założycielskiego przychody (netto) łącznie w kwocie 63,8 tys. zł (w 2012 r. 30,8 tys. zł, a w I półroczu 2013 r. 33 tys. zł). Na podstawie umowy najmu z 2 maja 2012 r. zawartej przez CZdS wynajęto mieszkanie w Krakowie. Lokal mieszkalny o powierzchni całkowitej 84 m² wraz z umeblowaniem i wyposażeniem, miał być wynajęty za kwotę 2,95 tys. zł miesięcznie + opłaty eksploatacyjne za wodę i ścieki (na podstawie rachunków wystawionych przez wynajmującego). Łączna kwota kosztów poniesionych przez CZdS w latach 2012-2013 (I półrocze) w związku z wynajmem tej nieruchomości wyniosła 61 tys. zł. Wynik na sprzedaży usług wynajmu był dodatni i wyniósł 2,8 tys. zł (w okresie 14 miesięcy). Z przedstawionej do kontroli dokumentacji wynikało m.in., iż mieszkanie to służyło dla zaspokajania potrzeb Sądu w zakresie zakwaterowania sędziów.

(dowód: akta kontroli str. 610-611)

W latach 2012-2013 (I półrocze) CZdS nie realizował na rzecz podmiotów spoza sektora finansów publicznych żadnych usług, poza usługami zakwaterowania w ośrodkach wczasowych (Muszyna, Zakopane). Kwota przychodów netto z tego tytułu uzyskanych w 2012 r. wyniosła 2,2 tys. zł, natomiast w okresie I półrocza 2013 r. 0,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 606-611)

W latach 2012-2013 (I półrocze) przeprowadzono łącznie trzy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, których przedmiotem były zakupy towarów realizowane dla CZdS, a następnie część lub całość dostaw była odsprzedawana z marżą na rzecz Sądu:

- 29 października 2012 r. wszczęto postępowania nr ZP-14/2012. Szacunkowa wartość zamówienia wyniosła 414,6 tys. zł⁵⁵ (tj. 103,1 tys. euro). Przedmiotem zamówienia była dostawa 91 komputerów przenośnych 15", 10 komputerów przenośnych 17", 53 komputerów przenośnych 13" oraz 20 tabletów 10"⁵⁶. W wyniku postępowania przetargowego wybrano i podpisano umowy (3) z firmą VOL Sp. z o.o. 3 grudnia 2012 r. na następujące kwoty brutto:
 - ✓ 217.479,99 zł (komputer przenośny 15" – 91 sztuk),
 - ✓ 31.807,80 zł (komputer przenośny 17" – 10 sztuk),
 - ✓ 154.043,97 zł (komputer przenośny 13" – 53 sztuki).Łączna wartość udzielonego zamówienia wyniosła 403,3 tys. zł, tj. była o 71,6 tys. zł niższa niż szacunkowa wartość przedmiotu zamówienia pomniejszonego o wartość 20 sztuk tabletów. Wynik netto na sprzedaży 154 sztuk komputerów na rzecz Sądu Apelacyjnego w Krakowie wyniósł 2,9 tys. zł (różnica pomiędzy ceną netto zakupionego sprzętu, a ceną netto na fakturze wystawionej w grudniu 2012 r. organowi założycielskiemu). Przykładowo wartość brutto jednej sztuki notebooka 15" odsprzedana Sądowi była o 23,90 zł wyższa od ceny brutto za jaką zakupiono ww. sprzęt.
- 15 marca 2013 r. wszczęto postępowanie nr ZP-11/2013. Szacunkowa wartość zamówienia wyniosła 516,2 tys. zł (tj. 128,4 tys. euro). Przedmiotem zamówienia była dostawa 3.300 opakowań klipsów archiwizacyjnych po 200 sztuk każde. W wyniku postępowania przetargowego wybrano i podpisano umowę (9 kwietnia 2013 r.) z firmą Chimide Polska Sp. z o.o. na kwotę brutto 454,6 tys. zł. Ostatecznie wszystkie klipsy archiwizacyjne zostały sprzedane Sądowi za kwotę brutto 477,3 tys. zł⁵⁷. Różnica pomiędzy zakupem a sprzedażą w wartościach netto wyniosła 18,5 tys. zł.
- 15 marca 2013 r. wszczęto postępowanie nr ZP-12/2013. Szacunkową wartość zamówienia wyniosła 516,6 tys. zł⁵⁸ (tj. 128,5 tys. euro). Przedmiotem zamówienia była dostawa okładek akt spraw sądowych (12.500 opakowań po 100 sztuk). W wyniku postępowania przetargowego wybrano i podpisano umowę z firmą DRUKPRESS 16 kwietnia 2013 r. na kwotę brutto 352,9 tys. zł (cena netto opakowania 22,95 zł, cena brutto opakowania 28,23 zł). Zakupione okładki odsprzedano Sądowi za kwotę 370,5 tys. zł, tj. 29,64 zł za sztukę (opakowanie po 100 sztuk). Różnica pomiędzy zakupem a sprzedażą w wartościach netto wyniosła 14,3 tys. zł.

Realizacja postępowań przetargowych na zakup komputerów, klipsów i okładek spraw sądowych odbywała się w porozumieniu i na zlecenie Dyrektora Sądu.

(dowód: akta kontroli str. 488-489,608-610,612,615-617)

Łączna wartość netto zafakturowanych w latach 2012-2013 (I półrocze) na Sąd towarów i usług w zakresie obsługi logistycznej szkoleń, konferencji i narad wyniosła 1.055,2 tys. zł, co stanowiło 103,07% kwoty za jaką je zakupiono. Ustalenia kontroli w zakresie usług obsługi logistycznej szkoleń, konferencji i narad sprzedanych Sądowi w grudniu 2012 r. przedstawiono w dalszej części niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 608-610)

Umowa o świadczenie usług w brzmieniu obowiązującym w 2012 r. przewidywała wykonywanie przez CZdS na rzecz Sądu pozostałych usług zleconych przez organ założycielski w ramach usług świadczonych przez Instytucję zgodnie z przedmiotem jej działalności. W załączniku nr 2 do umowy nie ujęto metody przeliczenia wynagrodzenia za pozostałe usługi zlecone przez Sąd (w tym zakup towarów) określonych w § 1 pkt 7. W odniesieniu do usług w zakresie obsługi logistycznej szkoleń, konferencji i narad, ustalono, iż będą one fakturowane według poniesionych nakładów, a wynagrodzenie może ulegać zmianie w zależności od naliczonej marży w wysokości do 10% wartości netto wynagrodzenia.

⁵⁵ Wartość brutto zamówienia oszacowano na 509.900 zł.

⁵⁶ Szacunkowa wartość brutto tabletów wyniosła 35.000 zł (20 sztuk x 1.750 zł).

⁵⁷ Faktura VAT nr 0100035 z dnia 7 maja 2013 r.

⁵⁸ Średnia cena netto opakowania wyniosła 41,33 zł.

Na mocy aneksu nr 1 z 2 stycznia 2013 r. wprowadzono do umowy załącznik nr 2 w nowym brzmieniu. Ustalono m.in., iż wynagrodzenie netto za pozostałe usługi zlecone przez Sąd (§ 1 pkt 7 umowy – przyp. kontrolera) oraz obsługę logistyczną szkoleń, konferencji i porad, będzie wynikało z poniesionych przez CZdS nakładów. Nie określono wysokości marży CZdS w przypadku odsprzedaży towarów lub/i usług. W kolejnych aneksach do omawianej umowy również nie uregulowano wysokości marży w stosunku do odsprzedawanych towarów i usług. W zakresie omówionych wyżej transakcji zakupu towarów, w CZdS nie sporządzono w formie pisemnej żadnych dokumentów (analizy, kalkulacje kosztów, itp.), które stanowiłyby podstawę do określenia cen po jakich te towary i usługi będą sprzedawane organowi założycielskiemu.

(dowód: akta kontroli str. 608-610)

Według oświadczenia z 8 listopada 2013 r. Dyrektora oraz Głównego Księgowego CZdS podstawą kalkulacji cen sprzedaży stanowiła umowa o świadczenie usług zawarta z Sądem, pomimo iż w załączniku nr 2 do ww. umowy brak wymienionych w pozycji tabeli usług świadczonych w ramach § 1 pkt 7 umowy. Podstawą przeliczania wartości podlegającej zafakturowaniu dla ww. usług pozostawały poniesione koszty zakupu oraz marża wskazana w ww. umowie pod tabelą przeliczenia wynagrodzenia miesięcznego. Wysokość marży została skalkulowana na podstawie przeprowadzonych analiz przychodów oraz kosztów bieżącego utrzymania Instytucji, a także weryfikacji cen rynkowych, podczas odbywających się spotkań merytorycznych.

(dowód: akta kontroli str. 740)

Ustalone
nieprawidłowości

Nieprawidłowości, które wystąpiły przy realizacji zakupów związanych ze współpracą z organem założycielskim, przedstawiono w punkcie 3 niniejszego wystąpienia.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż w badanym okresie CZdS, poza podstawowymi działaniami statutowymi w zakresie centralnych zakupów oraz prowadzeniem ośrodków wypoczynkowych, sprawował również funkcję usługową wobec organu założycielskiego, zapewniając Sądowi pracowników oraz pośrednicząc w dokonywaniu niektórych zakupów towarów i usług. W odniesieniu do sprzedaży Sądowi usług szkoleniowych wykonanych w grudniu 2012 r. (opisano w punkcie 3.1.2) oraz czerwcu 2013 r. (opisano w punkcie 3.1.4), stwierdzono, iż rola CZdS ograniczała się w praktyce do wyboru wykonawcy oraz refakturowania zakupionych usług.

Opis stanu
faktycznego

2.3. Nadzór i kontrola organu założycielskiego nad instytucją gospodarki budżetowej

Zgodnie z § 18 ust. 1 Statutu nadzór nad działalnością CZdS sprawuje Dyrektor Sądu, który w szczególności miał dokonywać kontroli i oceny działalności jednostki. W latach 2012-2013 (I półrocze) przedstawiciele organu założycielskiego przeprowadzili w CZdS jedną kontrolę⁵⁹, dotyczącą dwóch okresów działalności (do 31 grudnia 2012 r. oraz do 31 marca 2013 r.). W dniach 16-17 kwietnia 2013 r. Główny Specjalista ds. Kontroli Sądu Katarzyna Ślusarczyk przeprowadziła kontrolę ewidencji księgowej kosztów i przychodów, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości. Zgodnie ze strukturą organizacyjną Sądu osoba przeprowadzająca kontrolę podlegała w ramach Oddziału Finansowo – Kontrolnego Głównemu Księgowemu Sądu Marcie Kasprovicz.

W dniach 2-3 lipca 2013 r. pracownicy Oddziału Finansowo – Kontrolnego Sądu Apelacyjnego w Krakowie przeprowadzili w CZdS kontrolę gospodarki finansowej, majątkowej, kadrowo-płacowej oraz Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. W protokole z kontroli nie zawarto żadnych zaleceń pokontrolnych. W związku z przeprowadzoną kontrolą, pismem z 3 lipca 2013 r. Dyrektor Sądu zalecił m.in. Dyrektorowi CZdS, aby:

- dokumenty OT, PT były sporządzane zgodnie z przyjętą Instrukcją Inwentaryzacyjną,
- tabele amortyzacyjne były przekazywane na bieżąco przez Wydział Administracyjno-Gospodarczy do Wydziału Finansowego,
- dokonano oznakowania mienia w Centrum Zakupów dla Sądownictwa w pomieszczeniach w Zakopanem i Muszynie.

⁵⁹ Sporządzono dwa protokoły kontroli – każdy z nich dotyczył innego okresu badania.

Zawiadomienie o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych miało być przedstawione w terminie jednego miesiąca od otrzymania pisma z zaleceniami.

Pismem z 29 lipca 2013 r. Dyrektor CZdS poinformował Sąd, iż wszystkie zalecenia pokontrolne zostały zrealizowane, a dokumenty w tym zakresie są do wglądu w siedzibie kierowanej przez niego jednostki. Kontrolującemu CZdS przedstawiono oświadczenia pracowników sporządzone w lipcu 2013 r., których treść wskazywała na realizację ww. wniosków pokontrolnych. Do 19 listopada 2013 r. Sąd nie przeprowadził w podległej jednostce kontroli ich wykonania. Według informacji uzyskanych w organie założycielskim weryfikacja wykonania zaleceń pokontrolnych zostanie dokonana w bieżącym roku.

Dyrektor CZdS wykonując obowiązki, o których mowa w § 18 ust. 3 Statutu, przedkładał Dyrektorowi Sądu sprawozdania budżetowe i finansowe oraz okresowe sprawozdania dotyczące realizacji zadań w zakresie prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego oraz nadzoru nad zawartymi umowami. Sprawozdania budżetowe (Rb-N, Rb-Z, Rb-40 oraz Rb-BZ) za lata 2012-2013 (I półrocze) oraz sprawozdanie finansowe za 2012 r. sporządzone przez CZdS były każdorazowo zatwierdzane przez Dyrektora Sądu Andrzeja Pęcaka lub jego Zastępcę Wojciecha Majora oraz Głównego Księgowego Sądu Martę Kasprovicz, która w 2013 r. wykonywała odpłatnie na rzecz CZdS zadania określone w umowie o dzieło z 30 stycznia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 21,28,80-86,128-135,499-505e,666-670,1013-1015,1044-1050)

Ustalone
nieprawidłowości

Nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie, które można by przypisać jednostce kontrolowanej.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie współpracę CZdS z Sądem. Działalność kontrolowanej jednostki była nastawiona przede wszystkim na wspomaganie realizacji zadań Sądu i to organ założycielski decydował w praktyce jaki będzie zakres tej współpracy.

3. Realizacja przychodów i kosztów instytucji gospodarki budżetowej

Opis stanu
faktycznego

3.1. Gospodarka finansowa instytucji gospodarki budżetowej

CZdS sporządzając plan finansowy (po zmianach) zaplanowało:

a) na 2012 r.:

- przychody ogółem 3.646 tys. zł wykonane na poziomie 100% planu;
- koszty ogółem 2.527 tys. zł wykonane na poziomie 99,7% planu (2.591 tys. zł);
- wynik finansowy (brutto) 1.119 tys. zł wykonany na poziomie 100,7% planu (1.127 tys. zł, według sprawozdania Rb 40 kwartalnego);
- wynik finansowy (netto) w wysokości 753 tys. zł wykonany na poziomie 110,8% planu (834 tys. zł, j.w.);
- zobowiązania w wysokości 578 tys. zł wykonane na poziomie 88,4% planu (511 tys. zł).

b) na 2013 r.:

- przychody ogółem w wysokości 5.000 tys. zł wykonane za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2013 r. na poziomie 91,3% planu (4.567 tys. zł);
- koszty ogółem w wysokości 3.800 tys. zł wykonane (j.w.) 66,1% planu (2.510 tys. zł);
- wynik finansowy (brutto) w wysokości 1.200 tys. zł wykonany (j.w.) 171,4% planu (2.057 tys. zł);
- wynik finansowy (netto) w wysokości 900 tys. zł wykonany (j.w.) 221,3% planu (1.992 tys. zł);
- zobowiązania w wysokości 60 tys. zł wykonane (j.w.) 1.100% planu (660 tys. zł).

W trakcie roku budżetowego 2012 dokonano trzech zmian w planie finansowym oraz dwóch w I połowie 2013 r. Zmiany w planie finansowym w zakresie zwiększeń/zmniejszeń oraz przesunięć środków finansowych m.in. w przychodach, kosztach, należnościach oraz zobowiązaniach miały na celu dostosowanie planu do aktualnych potrzeb Instytucji. Korekty planu finansowego nie spowodowały pogorszenia wyniku finansowego oraz zatwierdzone były przez dyrektora Sądu zgodnie z wymogami ustawy o finansach publicznych. Na ogółem pięć zmian w planie finansowym w badanym okresie tylko w jednym przypadku CZdS informowało Ministra Finansów (ostatnia zmiana planu finansowego z 30 czerwca 2013 r.).

W pozostałych przypadkach o zmianach w planie finansowym informowano Ministra Sprawiedliwości. Sporządzając plan finansowy na 2012 r. oraz 2013 r. prawidłowo określono treść ekonomiczną poszczególnych pozycji.

(dowód: akta kontroli str. 104-110,123,124,180,181,235-239,534-558,690,695,770,771)

Dyrektor oraz Główna Księgową CZdS w sprawie wykonania w 2013 r. (I półroczu) ustalonego dla wyniku finansowego (brutto i netto) planu na poziomie (171,4% i 221,3%) oraz zobowiązań na poziomie 1.100% wyjaśnili, że w trakcie roku *Institucja może dokonywać zmian w zakresie zrealizowanych przychodów oraz zwiększać koszty, nie powodując tym samym pogorszenia wyniku finansowego brutto oraz zwiększenia dotacji w odniesieniu do przyjętego planu ustawą budżetową na dany rok.* W dalszej części podano, że zwiększenie przychodów wiąże się bezpośrednio z ich realizacją oraz ujęciem w księgach rachunkowych. Natomiast wysokość kosztów zaplanowana jest w odniesieniu do całego roku. Są to m.in. koszty stałe które realizowane są płynnie w ciągu całego roku (...). *Ponieważ koszty wynagrodzeń nie podlegają zmianie w trakcie roku i pozostają na tym samym poziomie przez okres całego roku ich wykonanie będzie różne na koniec każdego kwartału. W związku z powyższym pozostała kwota kosztów pozostająca do wykorzystania do końca roku obrotowego stanowi nadwyżkę wykonania w zakresie zysku za I, II, oraz III kwartał. Na koniec roku obrotowego kwota kosztów zostanie zrealizowana na planowanym poziomie osiągając tym samym zysk w wysokości planowanej.* Wielkość zobowiązań wykazywana na koniec danego kwartału stanowi wartość zobowiązań niewymagalnych w zakresie: podatków, składek na ubezpieczenia społeczne, dostaw towarów i usług, których termin płatności przypada na kolejny miesiąc.

(dowód: akta kontroli str. 692,697,698,704,707,713)

W planie finansowym CZdS na rok 2013 (I półroczu) środki wynagrodzeń osobowych i bezosobowych zostały przyjęte na poziomie 1.080 tys. zł i nie przekraczały wielkości wynagrodzeń zaplanowanych pierwotnie na rok 2012 zgłoszonych na etapie powołania Instytucji (2.080 tys. zł), zgodnie z postanowieniami art. 24 ust. 1, art. 26 ust. 1 i 2 oraz art. 31 ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej⁶⁰.

(dowód: akta kontroli str. 104-106,123,180,534)

W CZdS funkcjonował od 2012 r. zatwierdzony do stosowania system księgowości komputerowej *Finanse – Księgowość OrCom+* (od 3.12.2012 w wersji 5.1.1.25). Stosowany system FK spełniał wymagania określone w ustawie o rachunkowości. Ewidencja księgową CZdS prowadzona na kontach syntetycznych oraz kontach analitycznych m.in. w zakresie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, rozrachunków z dostawcami i odbiorcami, rozrachunków z pracownikami, operacji sprzedaży i zakupu była w pełni dostosowana do prezentacji danych wykazanych w sprawozdaniu Rb-40 kwartalnym w zakresie wykonania planu finansowego Instytucji w badanym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 41,127,233-239,575-579)

Wykazane w sprawozdaniu Rb-40 (kwartalnym) wartości planu finansowego na 2012 r. oraz 2013 r. (za okres od 1 stycznia do 30 czerwca) były zgodne z danymi przyjętymi w planie finansowym Instytucji zatwierdzonym przez Sąd na 2012 r. oraz 2013 r. Dane wykazane w sprawozdaniu RZiS za 2012 r. oraz sprawozdaniu Rb-40 (kwartalnym) za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2013 r. wynikały z ewidencji księgowej Instytucji.

(dowód: akta kontroli str. 107-110,117,118,123,124,180,181,235-239,534-558)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Błędnie zaksięgowano 400 tys. zł jednorazowej dotacji na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe.

W sprawozdaniu Rb-40 kwartalnym za 2012 r. (korekta), sporządzonym przez CZdS 29 marca 2013 r. oraz przekazanym w tym dniu do SA oraz Ministerstwa Sprawiedliwości w części A kol.6 wykazano m.in.:

a) przychody ogółem 3.646 tys. zł (poz. II), w tym pozostałe przychody 3 tys. zł (poz. 3);

⁶⁰ Ustawa z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. Nr 291, poz.1707).

- b) wynik finansowy (brutto) 1.127 tys. zł (poz. IV);
- c) wynik finansowy (netto) 834 tys. zł (poz. V).

(dowód: akta kontroli str. 123,124,582)

Wykazane przez CZdS w sprawozdaniu Rb 40 kwartalnym za 2012 r. (korekta) dane w powyższym zakresie były niezgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej Instytucji oraz sprawozdań finansowych za 2012 r. (RZiS, Zestawieniu zmian w funduszu jednostki, zwanego dalej: ZZFJ, oraz bilansie), przekazanych do SA i Ministerstwa Sprawiedliwości oraz złożonych do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego wraz z informacją dodatkową do sprawozdania finansowego. Na podstawie ksiąg rachunkowych Instytucji stwierdzono:

- a) przychody ogółem 4.046,7 tys. zł (różnica wynosi plus 400 tys. zł). Z tego:
 - 3.643,3 tys. zł wykazano w części A Przychody netto z podstawowej działalności operacyjnej (RZiS) oraz na koncie 701 Sprzedaż usług;
 - 400 tys. zł wykazano w części D Pozostałe przychody operacyjne (RZiS) oraz na koncie 760 Pozostałe przychody operacyjne (różnica wynosi 400 tys. zł);
 - 3,4 tys. zł wykazano w części G Przychody operacyjne (RZiS) oraz na koncie 750 Przychody finansowe;
- b) wynik finansowy (brutto) 1.526,1 tys. zł, wykazano w części K. Zysk (brutto) (RZiS) oraz koncie 860 Wynik finansowy (różnica wynosi plus 399,1 tys. zł);
- c) wynik finansowy (netto) 1.233,3 tys. zł, wykazano w części N. Zysk (netto) (RZiS), części III. Wynik finansowy netto pkt 1 zysk netto (ZZFJ), pasywach bilansu części A. Fundusz w poz. II Wynik Finansowy netto pkt 1 zysk netto oraz koncie 860 Wynik finansowy i koncie 820 Rozliczenie wyniku finansowego (różnica wynosi plus 399,3 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 28,36,37,44,52,70,92,100,117-120,133,235-237,509,592,681)

Dyrektor CZdS oraz Główna Księgowa CZdS wyjaśnili m.in., że otrzymaną kwotę 400 tys. zł środków pieniężnych z tytułu jednorazowej dotacji na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe zgodnie z zapisami ustawy o finansach publicznych przeznaczanej na rozpoczęcie działalności zakwalifikowano do pozostałych przychodów operacyjnych, a co za tym idzie prawidłowo wykazano w części D Pozostałe przychody operacyjne (RZiS) celem odzwierciedlenia prawidłowości wyniku finansowego instytucji. Zgodnie z zatwierdzonym planem finansowym (...) na rok 2012 przez Ministerstwo Finansów, środki finansowe przekazane dla IGB na podstawie w/w przepisów zostały ujęte w poz. środki obrotowe. Nie mogły być formalnie wykazane jako dotacja po stronie przychodów ponieważ plan finansowy na 2012 r. CZdS IGB nie był wskazany w Ustawie Budżetowej na 2012 r., co miało również znaczenie dla faktu, iż Instytucja powstała w lutym 2012 r. W związku z powyższym wykonanie w zakresie środków przekazanych przez organ założycielski w sprawozdawczości Rb-40 z wykonania planu finansowego Instytucji wykazane zostało w pozycji Środki Obrotowe. Przyjęto, iż w/w środki pieniężne stanowią integralną część wpływającą na zysk Instytucji wykazany w RZiS za 2012 r. Dla zachowania zasady memoriału Instytucja przyjęła zasadą ujęcia w księgach rachunkowych ogółu operacji gospodarczych dotyczących danego okresu. W przekonaniu Instytucji w księgach rachunkowych należało ująć wszystkie osiągnięte przychody i obciążające ją koszty dotyczące danego roku obrotowego. Natomiast ujęcie w sprawozdaniu finansowym Rb-40 kwoty środków obrotowych przekazanych przez Organ Założycielski w wysokości 400 tys. zł, wynikało z faktu zatwierdzonego planu finansowego w pozycji Środki obrotowe.

(dowód: akta kontroli str. 18,21,692,696,697,700,701,704,706)

Zdaniem NIK, z uwagi na ujęcie w księgach rachunkowych Instytucji środków pieniężnych otrzymanych tytułem środków obrotowych na pierwsze wyposażenie na koncie 760 Pozostałe przychody operacyjne zamiast na koncie 800 Fundusz jednostki, nastąpiło zawyżenie przychodów oraz zysku (brutto) i (netto) CZdS za 2012 r. o 400 tys. zł, tj.:

- zawyżenie przychodów do 4.046,7 tys. zł (zamiast 3.646,7 tys. zł);
- zawyżenie zysku (brutto) do 1.526,1 tys. zł (zamiast 1.126,1 tys. zł);
- zawyżenie zysku (netto) do 1.233,3 tys. zł (zamiast 833,3 tys. zł.).

(dowód: akta kontroli str. 36,37,43,117,118,123,124,235-237)

2. Niepowiadomienie Ministra Finansów o zmianach w planie finansowym.

CZdS o dokonanych trzech zmianach planu finansowego Instytucji na 2012 r. oraz pierwszej zmianie w/w planu na 2013 r. (z dnia 15 marca) informowało Ministra Sprawiedliwości, a nie Ministra Finansów, co było niezgodne z art. 24 ust.5 ustawy o finansach publicznych.

Dyrektor CZdS oraz Główna Księgową CZdS w sprawie przyczyn nieinformowania Ministra Finansów o dokonanych zmianach w planach finansowych w ww. okresie wyjaśnili, że dokumentacja w zakresie planów finansowych przekazywana była po zatwierdzeniu przez SA do Ministerstwa Sprawiedliwości w celu weryfikacji oraz akceptacji prawidłowości przekazywanych danych finansowych. (...) *Ministerstwo Sprawiedliwości przekazywało po dokonanej weryfikacji plany finansowe oraz sprawozdawczość do Ministerstwa Finansów (...). Równolegle IGB przekazywało sprawozdawczość za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego, w formie elektronicznej w systemie TREZOR, gdzie po akceptacji przez Ministerstwo Sprawiedliwości sprawozdanie automatycznie przekazywane było do Ministerstwa Finansów. W chwili obecnej Instytucja wszelkie zmiany planów finansowych oraz sprawozdawczość przekazuje do Ministerstwa Finansów oraz do wiadomości Ministerstwa Sprawiedliwości.*

(dowód: akta kontroli str. 107-110,693,698,699,704,707)

Opis stanu faktycznego

Według ewidencji księgowej CZdS:

- a) w 2012 r. koszty/wydatki zużycia materiałów, usług obcych, wynagrodzeń bezosobowych, pozostałych kosztów rodzajowych stanowiły ogółem 790,4 tys. zł. Badaniem szczegółowym objęto koszty/wydatki w łącznej wysokości 119,3 tys. zł, tj. 15,1% w/w kosztów ogółem;
- b) w I półroczu 2013 r. koszty/wydatki zużycia materiałów, usług obcych, wynagrodzeń bezosobowych, pozostałych kosztów rodzajowych stanowiły ogółem 617,5 tys. zł. Badaniem szczegółowym objęto koszty/wydatki w łącznej wysokości 70,6 tys. zł, tj. 11,4% w/w kosztów ogółem.

(akta kontroli str. 44-48,683-685,714,715)

Objęte szczegółową kontrolą koszty/wydatki CZdS w zakresie pozostałych kosztów rodzajowych dotyczące materiałów/artkułów reklamowych w łącznej wysokości 1,7 tys. zł (z 2012 r.) oraz 4,2 tys. zł (z I półrocza 2013 r.) poniesione zostały w sposób legalny, gospodarny i celowy.

(dowód: akta kontroli str. 686,687)

Wybrane do szczegółowego badania koszty/wydatki zużycia materiałów, usług obcych, wynagrodzeń bezosobowych omówiono szczegółowo w pkt. 3.1.1-3.1.4

3.1.1 Koszty wynagrodzeń bezosobowych w latach 2012-2013 (I półrocze)

W 2012 r. z tytułu umów zleceń i o dzieło CZdS poniosło koszty w łącznej wysokości 105,4 tys. zł, w tym 10,5 tys. zł z tytułu kosztów trzech umów zleceń zawartych z pracownikiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie – Zenonem Doboszem, zatrudnionym tam na samodzielnym stanowisku ds. zamówień publicznych:

- 20 lipca 2012 r. zawarto umowę zlecenie nr 17/2012 na uczestnictwo w pracach komisji przetargowej dot. zamówienia ZP 01/2012 – Dostawa sprzętu komputerowego na potrzeby jednostek organizacyjnych sądownictwa powszechnego. Czynności te miały zostać wykonane w okresie od 20 do 31 lipca 2012 r. za kwotę 1,5 tys. zł brutto. Umowę ze strony CZdS podpisał ówczesny Dyrektor Mirosław Soból. 31 lipca 2012 r. wystawiono rachunek do omawianej umowy zlecenia, który został zatwierdzony do wypłaty przez Głównego Księgowego oraz Dyrektora. Na odwrocie rachunku pod datą 31 lipca 2012 r. Marta Amborska-Racibor (Specjalista) potwierdziła wykonanie zlecenia zgodnie z zawartą umową;
- 24 października 2012 r. zawarto umowę zlecenie nr 27/2012 r. na uczestnictwo w pracach komisji przetargowej dot. postępowania nr ZP 11/2012 (*Świadczenie usług pocztowych w obrocie krajowym i zagranicznym w zakresie przyjmowania, przemieszczania i doręczania przesyłek pocztowych oraz zwrotu przesyłek niedoręczonych na rzecz jednostek organizacyjnych sądownictwa powszechnego – na podstawie umowy*

ramowej) oraz reprezentacji przed Krajową Izbą Odwoławczą na kwotę 4 tys. zł brutto. Zlecenie miało zostać wykonane do 31 października 2012 r. Umowę w imieniu CZdS zawarł Dyrektor. Pod datą 31 października 2012 r. zatwierdzony został przez Dyrektora oraz Głównego Księgowego do wypłaty rachunek wystawiony przez Zleceniobiorcę. Na rachunku nie wypełniono rubryki o treści – cyt. *Pracę wykonano i przyjęto dnia...*. Na odwrocie rachunku pod datą 31 października 2012 r. Marta Amborska-Racibor (Specjalista) potwierdziła wykonanie zlecenia zgodnie z zawartą umową;

- 12 grudnia 2012 r. zawarto umowę zlecenie nr 33/2012 na uczestnictwo w pracach komisji przetargowej dot. postępowania na usługi kurierskie oraz pomoc merytoryczną w zakresie badania i oceny ofert w postępowaniach nr: ZP – 13/2012 oraz ZP 15/2012. Czynności te miały zostać wykonane w okresie od 12 do 24 grudnia 2012 r. za kwotę 5 tys. zł brutto. Umowę w imieniu CZdS zawarł Dyrektor. 24 grudnia 2012 r. wystawiono rachunek do omawianej umowy zlecenia, który został zatwierdzony do wypłaty przez Głównego Księgowego oraz Dyrektora. Na pierwszej stronie oraz odwrocie rachunku pod datą 24 grudnia 2012 r. Marta Amborska-Racibor (Specjalista) potwierdziła wykonanie zlecenia zgodnie z zawartą umową.

(dowód: akta kontroli str. 359-364,446-447)

W okresie od 1 lutego 2012 r. do 31 stycznia 2013 r. w CZdS na umowę zlecenie był zatrudniony radca prawny. Zgodnie z umową do jego obowiązków należało m.in. wykonanie analiz przedstawionych do zaopiniowania umów i dokumentów pod względem ich zgodności z prawem, zastępstwo procesowe CZdS, a także inne czynności związane z obsługą prawną.

(dowód: akta kontroli str. 352-356)

Na pytanie o powody podjęcia decyzji o zatrudnieniu w 2012 r. Zenona Dobosza na umowy zlecenie, pomimo iż w tym samym czasie był zatrudniony radca prawny (mający w zakresie obowiązków m.in. zastępstwo procesowe), a jedyne czynności Zenona Dobosza sprowadzały się do dwukrotnego reprezentowania CZdS przed KIO, Marian Kowalski udzielił następującej odpowiedzi: *Zatrudnienie Pana Zenona Dobosza było moją inicjatywą (dwie umowy zlecenia) i kolejnym elementem sprawdzenia działalności Wydziału Zamówień Publicznych. Nie ukrywam, że skorzystałem z wiedzy i doświadczenia tej osoby przy pierwszych postępowaniach prowadzonych za mojej kadencji.*

(dowód: akta kontroli str. 731-733)

Z analizy składów osobowych wszystkich komisji przetargowych powoływanych każdorazowo przez Dyrektora CZdS w latach 2012-2013 (I półrocze) wynikało m.in., iż w pracach żadnej z nich nie uczestniczył Zenon Dobosz. Postępowania o udzielenie zamówienia na usługi kurierskie (usługa przewożenia pojemników zawierających księgi wieczyste), w których miał uczestniczyć, zostały wszczęte dopiero w styczniu 2013 r. i wtedy też powołano komisje przetargowe, w których pracach miała uczestniczyć ww. osoba.

(dowód: akta kontroli str. 246-248,344-346)

W dokumentacji Wydziału Zamówień Publicznych CZdS znajdowało się wystawione pod datą 24 września 2012 r. pełnomocnictwo Dyrektora Sądu dla Zenona Dobosza do występowania w imieniu zamawiającego w postępowaniu odwoławczym toczącym się przed Krajową Izbą Odwoławczą (sygn. KIO 1946/12) dotyczącym zamówienia publicznego na: *Dostawę oprogramowania z systemem informacji prawnej wraz z licencją na użytkowanie na potrzeby jednostek organizacyjnych sądownictwa powszechnego – na podstawie umowy ramowej.* 24 września 2012 r. Dyrektor CZdS udzielił Zenonowi Doboszowi pełnomocnictwa do występowania w imieniu jednostki przed KIO w postępowaniu dotyczącym udzielenia ww. zamówienia publicznego. Uczestnictwo Zenona Dobosza w posiedzeniu przed KIO 25 września 2012 r. potwierdził w swoim oświadczeniu Dawid Studencki.

(dowód: akta kontroli str. 347-349)

29 października 2012 r. Dyrektor Sądu udzielił Zenonowi Doboszowi pełnomocnictwa do występowania w imieniu zamawiającego przed Krajową Izbą Odwoławczą w postępowaniu odwoławczym toczącym się pod sygn. KIO 2285/12 dotyczącym postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na: *Świadczenie usług pocztowych w obrocie krajowym i zagranicznym w zakresie przyjmowania, przemieszczania i doręczania przesyłek pocztowych*

oraz zwrotu przesyłek niedoręczonych na rzecz jednostek sądownictwa powszechnego – na podstawie umowy ramowej. Według oświadczenia Kierownika Wydziału Zamówień Publicznych Dawida Studenckiego z 18 września 2013 r., Zenon Dobosz 30 października 2012 r. uczestniczył (w charakterze pełnomocnika) wraz z nim w rozprawie odwoławczej przed KIO prowadzonej w związku z postępowaniem o udzielenie ww. zamówienia publicznego.

(dowód: akta kontroli str. 350-351)

Z analizy dokumentacji znajdującej się w zasobach Wydziału Zamówień Publicznych CZdS wynikało m.in., iż Zenon Dobosz nie uczestniczył w żadnych innych (poza ww.) działaniach związanych z realizacją przez IGB zamówień publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 344)

Na pytanie, dlaczego wypłacono Zenonowi Doboszowi wynagrodzenia, pomimo niepełnego wykonania umów, Marian Kowalski, udzielił odpowiedzi o treści: *Nie istnieją pisemne dowody na działalność Pana Zenona Dobosza w CZdS. Muszę jednak podkreślić, iż doradztwo w zakresie realizowanych postępowań o zamówienia publiczne było przez niego wykonane. Nie chciałem wprowadzać zadań zleconych Panu Zenonowi Doboszowi formalnie do pracy Wydziału, aby nie wzbudzać niepotrzebnych emocji i podejrzliwości wśród pracowników.*

Wyjaśniając sposób kalkulacji wynagrodzenia Zenona Dobosza ujętego w umowach zlecenia zawartych w 2012 r., Marian Kowalski stwierdził, iż podstawowym czynnikiem był czas poświęcony na wykonanie zleceń. Jak wynikało z wcześniej opisanych wyjaśnień Mariana Kowalskiego w CZdS nie istnieją pisemne dowody na działalność Zenona Dobosza. Według wyjaśnień Dyrektora jego decyzja o zatrudnieniu Zenona Dobosza była poprzedzona konsultacjami z Kierownikiem Wydziału Zamówień Publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 731-733)

W latach 2012 -2013 (stan na 23 września 2013 r.) w komórce zajmującej się zamówieniami publicznymi pracowało (na podstawie umowy o pracę) łącznie 6 osób (obecnie zatrudnionych jest 5 spośród nich). Przed zatrudnieniem w komórce organizacyjnej zajmującej się zamówieniami publicznymi dwie osoby, w tym kierownik Wydziału Zamówień Publicznych, posiadały doświadczenie – staż pracy przy udzielaniu zamówień publicznych. Wynosił on w przypadku kierownika ww. komórki organizacyjnej poniżej 24 miesięcy. Druga osoba z doświadczeniem w zamówieniach publicznych przepracowała około 30 miesięcy. Na zatrudnienie w komórce zamówień publicznych nie ogłaszano w okresie objętym kontrolą konkursów. Spośród 6 pracowników zatrudnionych przy realizacji zamówień publicznych, 5 posiadało w momencie zatrudnienia wyższe wykształcenie, natomiast jedna osoba posiadała wykształcenie średnie ogólnokształcące.

(dowód: akta kontroli str. 357-358)

Na pytanie, dlaczego nie zapewniono właściwej obsady kadrowej Wydziału Zamówień Publicznych, Marian Kowalski stwierdził m.in., iż: *Nie potrafię odpowiedzieć na to pytanie, ale jedno jest pewne, że koszty zatrudnienia fachowca w dziedzinie zamówień publicznych byłyby bardzo wysokie. Kilka osób zostało zatrudnionych przed moim przyjściem. W jednym przypadku dokonałem korekty, przesuując pracownika do innych zadań.* Dyrektor stwierdził ponadto, iż od 1 września 2012 r. decyzje dotyczące obsady kadrowej pracowników CZdS podejmował samodzielnie, po konsultacji z kierownikami poszczególnych komórek.

(dowód: akta kontroli str. 731-733)

Z analizy danych dotyczących kosztów obsługi prawnej w latach 2012 – 2013 (I półrocze) wynikało m.in., iż z tytułu obsługi prawnej w zakresie zamówień publicznych poniesiono koszty w łącznej wysokości 40 tys. zł (w 2012 r. 25 tys. zł, w okresie I półrocza 2013 r. 15 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 756)

15 października 2012 r. została zawarta przez Dyrektora CZdS umowa o dzieło nr 4/2012 z Klaudią Kasprovicz na kwotę 2,5 tys. zł brutto, na okres do 31 października 2012 r. Przedmiotem umowy miało być sporządzenie analizy ofert wykonawców z wymogami treści SIWZ dot. postępowań przetargowych. Rachunek z 31 października 2012 r. został na odwrocie zatwierdzony do wypłaty przez Głównego Księgowego Małgorzatę Kozak-Knofliczek oraz Dyrektora Mariana Kowalskiego. Wykonanie dzieła zgodnie z umową potwierdziła

Marta Amborska-Racibor. Na rachunku (pierwsza strona) nie wypełniono rubryki o treści *Pracę wykonano i przyjęto dnia...* i nie dokonano akceptacji do wypłaty kwoty 2.140 zł.

18 września 2013 r. Kierownik Wydziału Zamówień Publicznych Dawid Studencki (zatrudniony na tym stanowisku od 1 września 2012 r.) oświadczył, iż nie ma wiedzy na temat realizacji umowy o dzieło nr 4/2012 zawartej 15 października 2012 r. przez CZdS z Klaudią Kasprovicz, której przedmiotem było sporządzenie analizy zgodności ofert wykonawców z wymogami treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

(dowód: akta kontroli str. 370-377,381,731377)

Na pytanie o wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe w zakresie zamówień publicznych, posiadane przez Klaudię Kasprovicz w dniu zawarcia umowy o dzieło (15 października 2012 r. – przyp. kontrolera), Dyrektor CZdS Marian Kowalski udzielił następującej odpowiedzi: *Pani Klaudia Kasprovicz w październiku 2012 r. była studentką. Nie pamiętam jednak jakiego kierunku studiów. Zadania jakie zostały jej przydzielone dotyczyły jedynie weryfikacji wszystkich dokumentów złożonych przez oferentów w postępowaniu na zakupy samochodów służbowych dla jednostek podległych Ministrowi Sprawiedliwości. Praca wykonywana przez ww. osobę nie wymagała więc zbyt dużej wiedzy fachowej i miała za zadanie dodatkową weryfikację pracy podległych mi pracowników Wydziału Zamówień Publicznych.* Wyjaśniając powody jakimi kierowano się powierzając Klaudii Kasprovicz zadania w zakresie zamówień publicznych, Marian Kowalski stwierdził, iż prowadzone postępowanie wymagało w jego opinii dodatkowej weryfikacji, czy złożone oferty są zgodne ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia oraz deklaracjami podległych pracowników. Dodatkowo Dyrektor CZdS stwierdził, iż Klaudię Kasprovicz poznał za pośrednictwem Głównego Księgowego Sądu, ale z inicjatywą umowy o dzieło wystąpił któryś z podległych mu pracowników.

Na pytanie, jakie prace wykonała Klaudia Kasprovicz i jak zostały one wykorzystane przy udzielaniu zamówień publicznych, Marian Kowalski wyjaśnił m.in., iż prace polegały przede wszystkim na weryfikacji rzetelności pracy Wydziału Zamówień Publicznych i służyły w bieżącym zarządzaniu. W nawiązaniu do złożonych wyjaśnień Dyrektor CZdS przedłożył datowane 22 października 2012 r. dwustronicowe zestawienie zawierające dane pochodzące z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zakup samochodów służbowych dla jednostek podległych Ministrowi Sprawiedliwości. Na drugiej stronie zestawienia znajdował się podpis osoby, która sporządziła zestawienie. Dane przedstawione w zestawieniu stanowiło porównanie ofert złożonych do poszczególnych części zamówienia. Składało się z sześciu kolumn zawierających: liczbę porządkową, nazwę oferenta, proponowaną czynność zamawiającego, cenę najniższej oferty oraz uzyskaną liczbę punktów zgodnie z kryteriami wyboru oferty w SIWZ.

Na pytanie, dlaczego o wykonaniu prac przez Klaudię Kasprovicz nie wiedział nic Kierownik Wydziału Zamówień Publicznych, Dyrektor Marian Kowalski, stwierdził m.in., iż potrzeba weryfikacji pracy Wydziału wynikała z chęci poznania sumienności jego pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 731-733,741-743)

Biorąc pod uwagę datę sporządzenia dzieła (22 października 2012 r.), datę zawarcia umowy (15 października 2012 r.) oraz kwotę ostatecznie wypłaconą (2.140 zł), dzienne wynagrodzenie z tytułu umowy o dzieło Klaudii Kasprovicz wyniosło 305,71 zł (netto). Dla porównania dzienne wynagrodzenie o świadczenie usług prawnych w zakresie zamówień publicznych wynikające z umowy zawartej 28 lutego 2013 r. (doradztwo prawne w zakresie zamówień publicznych) wyniosło 182,93 zł (netto)⁶¹.

(dowód: akta kontroli str. 370-376,741-743,1011-1012)

W 2013 r. z tytułu umów zleceń/o dzieło CZdS poniosło koszty w łącznej wysokości 74,6 tys. zł, w tym 12 tys. zł w związku z umową zawartą 30 stycznia 2013 r. z Głównym Księgowym Sądem Martą Kasprovicz. Termin wykonania umowy strony ustaliły na 7 czerwca 2013 r. Przyjmujący zamówienie zobowiązał się do wykonania następującego dzieła:

- opracowania zasad (projektu) funkcjonowania systemu zarządzania i rozliczania umów wewnętrznych CZdS,

⁶¹ Kwota netto umowy za miesiąc/30 dni.

- szacowania wielkości zakupów przez sądy obszaru apelacji krakowskiej w oparciu o dane historyczne,
- współpracy przy opracowywaniu zmian do polityki rachunkowości, zasad obiegu dokumentów księgowych, instrukcji inwentaryzacyjnej, instrukcji kasowej,
- współtworzenia zasad związanych z ewidencją budżetu zadaniowego,
- tworzenia procedur kontroli wewnętrznej.

Zgodnie z umową powyższe opracowania miały zostać przekazane w terminie do 7 czerwca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 378-380)

7 czerwca 2013 r. Marta Kasprowicz – Główny Księgowy Sądu wystawiła rachunek do umowy o dzieło na kwotę 12 tys. zł brutto. Na odwrocie rachunku, który zatwierdził do wypłaty Dyrektor IGB Marian Kowalski, potwierdzone zostało pod datą 7 czerwca 2013 r. wykonanie usługi zgodnie z umową – dokonała tego Kalina Banat – Specjalista ds. księgowości w CZdS.

(dowód: akta kontroli str. 381-384)

W dokumentacji CZdS według stanu na dzień 20 września 2013 r. znajdowało się potwierdzenie przekazania dokumentacji związanej z realizacją ww. umowy o dzieło z 30 stycznia 2013 r. Potwierdzenie, o którym mowa wyżej, nosiło datę 7 czerwca 2013 r. zostało podpisane przez zleceniobiorcę oraz Małgorzatę Knofliczek – Głównego Księgowego CZdS. Odebrana dokumentacja została wyszczególniona w trzech punktach:

1. *Opracowanie zasad funkcjonowania systemu zarządzania i rozliczania umów wewnętrznych Centrum pod nazwą Planowanie i Realizacja Budżetu*
2. *Opracowanie zmian i kontrola zasad, oraz dokumentacji dotyczącej polityki rachunkowości*
3. *Opracowanie zasad związanych z ewidencją budżetu zadaniowego, oraz procedur kontroli wewnętrznej*

W prawym dolnym rogu omawianego dokumentu znajdowała się pieczętka wraz z podpisem Dyrektora CZdS Mariana Kowalskiego. Według stanu na 1 października 2013 r. w dokumentacji CZdS brak było dokumentu potwierdzającego odbiór dzieła w zakresie szacowania wielkości zakupów przez sądy obszaru apelacji krakowskiej w oparciu o dane historyczne.

(dowód: akta kontroli str. 449,1029)

19 września 2013 r. przekazano kontrolującemu następujące dokumenty:

- Planowanie i Realizacja Budżetu (Specyfikacja) – opracowanie stanowiące opis systemu informatycznego zawierającego informacje dotyczące realizacji i planowania budżetu CZdS IGB (łącznie 18 nieponumerowanych stron, z adnotacją na każdej z nich, iż autorem jest Marta Kasprowicz) oraz opis przedmiotu zamówienia dotyczący ww. systemu (łącznie 11 ponumerowanych stron, z adnotacją na każdej z nich, iż autorem jest Marta Kasprowicz)⁶²;
- Zmiany do Polityki Rachunkowości – dokument zawierający 44 nieponumerowane strony, z adnotacją na każdej z nich, iż autorem jest Marta Kasprowicz. Dokument nie zawierał daty sporządzenia. W wyniku porównania treści obowiązującej w CZdS od dnia 1 lutego 2012 r. (na mocy Zarządzenia Dyrektora nr 3/2012 z dnia 1 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia Polityki rachunkowości z Zakładowym Planem Kont) polityki rachunkowości z dokumentem przedstawionym jako dzieło Marty Kasprowicz, stwierdzono następujące różnice:
 - 1) w opracowaniu nie występuje ujęty na stronie 3 obowiązującej nadal polityki rachunkowości zapis dotyczący rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych, mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 142, poz. 1020, ze zm.);
 - 2) w opracowaniu w stosunku do zapisu w pkt 7 na str. 5 obowiązującej nadal polityki rachunkowości zmieniono datę ustalenia rzeczywistego stanu składników majątku,

⁶² Do 1 października 2013 r. nie wprowadzono w CZdS IGB systemu planowania i realizacji budżetu.

- dokonywanego w trakcie inwentaryzacji w formie potwierdzenia sald z 31.12 danego roku na 30.11 danego roku;
- 3) w opracowaniu usunięto (poprzez wykreślenie) punkt 2 znajdujący się na stronie 7 obowiązującej w IGB polityki rachunkowości,
 - 4) w opracowaniu dodano zapis o treści cyt. *Ewidencja nowo wytworzonych środków trwałych odbywa się za pośrednictwem konta 080 nakłady inwestycyjne, które po zakończonym zadaniu inwestycyjnym podlegają rozliczeniu oraz ewidencji na majątek Instytucji;*
 - 5) w opracowaniu dodano (w stosunku do obowiązującej polityki rachunkowości) zapisy o tym, iż:
 - *koszty dotyczące roku następnego (koszty polis; koszty prenumerat) zafakturowane w roku poprzednim ujmowane są w księgach rachunkowych na koncie 640 – rozliczenia międzyokresowe kosztów;*
 - *Koszty dotyczących roku następnego (koszty abonamentów) zafakturowane na przełomie roku ujmowane są w księgach rachunkowych roku następnego na podstawie dokumentu PK oraz kopia wystawionej faktury potwierdzonej za zgodność z oryginałem;*
 - *Podział zysku Instytucji ewidencjonowany jest po zatwierdzeniu sprawozdawczości finansowej przez Jednostkę nadrzędną (Organ założycielski) zgodnie z decyzją akceptującą podział osiągniętego zysku Instytucji.*
 - 6) w analizowanym opracowaniu wprowadzono następujący zapis do części D dotychczasowej polityki rachunkowości – cyt.: *Bilans otwarcia ewidencjonowany jest po zamknięciu ksiąg rachunkowych starego roku w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy. Ewidencja BO ujmowana jest pod datą 02.01.*

Innych zmian, poza opisanymi powyżej, w opracowaniu *Zmiany do polityki rachunkowości* nie przedstawiono. Do 1 października 2013 r. żadnej z zaproponowanych przez Martę Kasprovicz zmian do polityki rachunkowości nie wprowadzono.

(dowód: akta kontroli str. 449-450)

Ponadto kontrolującemu przekazano opracowanie z datą 7 czerwca 2013 r. pn. *Zasady obiegu dowodów księgowych*. Składało się ono z 49 nieponumerowanych stron, z której każda została opatrzona adnotacją, iż autorem jest Marta Kasprovicz. Zarządzeniem nr 4/2012 z 1 lutego 2012 r. Dyrektor CZdS wprowadził *Zasady Obiegu Dowodów Księgowych*. Do 1 października 2013 r. w obowiązujących zasadach obiegu dowodów księgowych nie wprowadzono żadnych zmian. Z porównania zapisów obowiązujących nadal zasad obiegu dowodów księgowych (z 1 lutego 2012 r.) z zasadami przedstawionymi jako dzieło Marty Kasprovicz (7 czerwca 2013 r.) wynikało, iż zaproponowane zostały następujące zmiany:

- w punkcie I.A.4 usunięcie zapisu o rozporządzeniu Ministra Finansów z 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 ze zm.),
- dodanie trzystronicowego punktu IV. System planowania i realizacji budżetu. Punkt zawierał m.in. stwierdzenie, co umożliwia system planowania i realizacji budżetu (prowadzenie płynnej gospodarki finansowej w zakresie bezpośredniego nadzoru realizacji kosztów w stosunku do osiąganych przychodów) oraz jakie dane podlegają rejestracji w tym systemie. Według zapisów ww. punktu system ma umożliwiać generowanie raportów umożliwiających prowadzenie bieżących analiz finansowych w zakresie budżetu, a dane pochodzące z tych raportów powinny być zgodne z zapisami ewidencji księgowej CZdS. Przedstawiono także wymogi postępowania z dokumentami wprowadzanymi do projektowanego systemu.

W przedstawionym do kontroli segregatorze znajdował się również dokument będący obowiązującą w CZdS IGB instrukcją inwentaryzacyjną (wprowadzona Zarządzeniem Dyrektora CZdS IGB nr 5/2012 z dnia 1 lutego 2012 r.). Na ostatniej stronie ww. dokumentu (strony

nieponumerowane) znajdował się odręczny zapis.: *Zweryfikowano pod kątem poprawności nie wymaga zmian* oraz podpis Marty Kasprovicz (brak daty).

(dowód: akta kontroli str. 450-451)

W zakresie dokumentacji stanowiącej według kontrolowanej jednostki realizację umowy o dzieło z 30 stycznia 2013 r. przedstawiono również kilkaset stron wydruków danych dotyczących m.in. informacji o kwotach wydatków budżetowych na 2013 r. dla sądów działających na obszarze apelacji krakowskiej cz. 15/06 budżetu państwa oraz informacji w zakresie realizacji budżetu zadaniowego Apelacji Krakowskiej za III kwartał 2012 r. Część danych została zaznaczona flamastrem na kolor seledynowy. Wśród omawianych wydruków znajdowały się tabele, których autorem był (według zapisu w stopce) Artur Strumnik i zostały one sporządzone pod datą 29 marca 2012 r., tj. na kilka miesięcy przed zawarciem umowy o dzieło z Martą Kasprovicz. W uwagach zawartych w kolumnie 11 w tabelach autorstwa Artura Strumnika ujęto komentarze odnoszące się do możliwości centralnych zakupów. Do zbioru wydruków dołączono kartkę z odręcznymi uwagami – łącznie 17 wierszy. Zawierała ona parafę i nie posiadała daty sporządzenia.

Dokumentacja przedstawiona jako wykonanie przez Martę Kasprovicz dzieła w zakresie szacowania wielkości zakupów przez sądy obszaru apelacji krakowskiej w oparciu o dane historyczne nie zawierała żadnej analizy przedstawionych danych, np. w zakresie zaobserwowanych tendencji (spadkowe/wzrostowe).

Jednym z elementów objętych omawianą umową o dzieło było opracowanie procedur kontroli wewnętrznej. Kontrolującemu przedstawiono następujące materiały, które według CZdS miały być realizacją ww. umowy w tym zakresie:

- nieponumerowany, dwustronicowy dokument pn. *Instrukcja kontroli wewnętrznej (wersja I robocza)*, nie zawierający podpisu, ani daty sporządzenia (załącznik nr 5 do niniejszego zestawienia wyników analizy);
- nieponumerowany, pięciostronicowy dokument pn. *Instrukcja kontroli wewnętrznej (wersja II robocza)*, nie zawierający daty sporządzenia, parafowany przez Martę Kasprovicz na ostatniej stronie z adnotacją, iż jest to wersja robocza nr II po ustaleniach (załącznik nr 6 do niniejszego zestawienia wyników analizy);
- Książkę wydawnictwa C.H. Beck autorstwa Elżbiety Garczarek (z 2012 r.) pt. *Kontrola zarządcza i zarządzanie ryzykiem dla działów księgowości w jednostkach samorządowych. Wskazówki dla głównych księgowych, skarbników oraz osób odpowiedzialnych za kontrolę zarządczą*. Ww. wolumen należał (według zapisu na pieczętce – strona 1) do Sądu Apelacyjnego w Krakowie ul. Przy Rondzie 3 i zawierał m.in. opisy procedur, mechanizmów kontroli, praktycznych rozwiązań oraz gotowe wzory dokumentów.

Do 1 października 2013 r. w CZdS nie wprowadzono żadnych procedur kontroli zarządczej (wewnętrznej).

(dowód: akta kontroli str. 451-458,479-485)

Ostatnim elementem dokumentacji, która według kontrolowanej jednostki stanowiła wykonanie umowy o dzieło zawartej 30 stycznia 2013 r. był nieponumerowany, dwustronicowy dokument pn. *Instrukcja do budżetu zadaniowego dla Centrum Zakupów dla Sądownictwa (wersja robocza stan na 2013 r.)*. Dokument nie posiadał daty sporządzenia oraz nie został podpisany przez autora opracowania. Według treści ww. dokumentu integralną jego częścią miał być załącznik z części teoretycznej. Do omawianej wersji roboczej instrukcji załączono:

- 10-stronicowe (ponumerowane) opracowanie dotyczące budżetu zadaniowego (prezentacja), które zostało według zapisów w stopce wykonane przez Martę Kasprovicz na podstawie danych z Ministerstwa Sprawiedliwości. W nagłówku ww. opracowania odręcznie wpisano – *budżet zadaniowy*;
- 1-stronicowe opracowanie dotyczące ogólnych założeń budżetu zadaniowego, brak daty i podpisu. W lewym dolnym rogu znajdował się zapis – *Marta Kasprovicz*;
- 9 stron (nieponumerowanych) zawierających m.in. następujące treści: kalendarz prac w zakresie budżetu zadaniowego i planów działalności Ministerstwa Sprawiedliwości (okres wrzesień 2012 – maj/czerwiec 2013) oraz podstawy metodologiczne i ocenę ryzyka niewykonania wartości mierników. Na każdej ze stron w lewym dolnym rogu znajdował się zapis komputerowy – *Marta Kasprovicz*, natomiast na ostatniej stronie zamieszczono pieczętkę oraz podpis Dyrektora CZdS IGB (brak daty).

Do 1 października 2013 r. w CZdS IGB nie funkcjonowała formalnie ustanowiona (np. zarządzeniem Dyrektora) instrukcja do budżetu zadaniowego.

(dowód: akta kontroli str. 452-453,486-487)

Z analizy rejestru zarządzeń wydanych przez Dyrektora CZdS w 2013 r. wynikało m.in., iż w okresie obowiązywania omawianej umowy o dzieło, a również do 13 września 2013 r. nie wprowadzono do stosowania żadnych:

- procedur kontroli wewnętrznej,
- zmian do obowiązującej polityki rachunkowości,
- zasad związanych z ewidencją budżetu zadaniowego,
- zasad funkcjonowania systemu zarządzania i rozliczania umów wewnętrznych.

3 września 2012 r. Małgorzata Kozak-Knofliczek przyjęła do wiadomości i stosowania zakres czynności w zakresie gospodarki finansowej CZdS. Wśród powierzonych jej obowiązków znajdowało się opracowywanie projektów przepisów wewnętrznych dotyczących prowadzenia rachunkowości, a w szczególności: zakładowego planu kont, obiegu dokumentów, zasad prowadzenia i rozliczania umów.

(dowód: akta kontroli str. 388-394)

W sprawie sposobu kalkulacji wynagrodzenia Marty Kasprowicz objętego umową o dzieło z 30 stycznia 2013 r., Marian Kowalski złożył wyjaśnienia o treści: *Wartość całej umowy określono m.in. na podstawie analiz rynkowych, przy czym nie istnieje żadna dokumentacja w tym zakresie. Szerzej na ten temat powinna wypowiedzieć się Pani Małgorzata Kozak-Knofliczek.*

W sprawie dokonania wyceny wartości prac objętych umową o dzieło z 30 stycznia 2013 r. Małgorzata Kozak-Knofliczek wyjaśniła: *Dokonując wyceny opierałam się na dostępnej wiedzy w zakresie cen usług doradztwa w zakresie objętym umową Pani Marty Kasprowicz. Nie ma dokumentacji w zakresie badania rynku i wyceny poszczególnych elementów umowy.*

(dowód: akta kontroli str. 734-736,754-755)

Odnosząc się do kwestii powierzenia Marcie Kasprowicz zadań, które należały do obowiązków Głównego Księgowego CZdS, Dyrektor CZdS, stwierdził: *Nie ukrywam, iż nie ja byłem inicjatorem zatrudnienia Pani Marty Kasprowicz. Z inicjatywą tą wystąpiła Pani Małgorzata Kozak-Knofliczek, która według mojej wiedzy chciała poszerzyć swoją wiedzę i dotychczasowe doświadczenia zawodowe. W sprawie oceny dokumentacji przedstawionej jako wykonanie omawianego dzieła dodał, iż opiera się na ocenie Głównego Księgowego, od którego nie słyszał uwag krytycznych co do wykonanego dzieła. W kwestii niewprowadzenia żadnych zmian, których autorstwo przypisano Marcie Kasprowicz, Dyrektor CZdS stwierdził (7 listopada 2013 r.), iż w chwili obecnej trwają prace nad wdrożeniem poszczególnych elementów składowych wykonanego dzieła (w tym systemu planowania i realizacji budżetu).*

Odpowiadając na pytanie o inicjatywę w zakresie zatrudnienia Marty Kasprowicz, Małgorzata Kozak-Knofliczek stwierdziła: *Postulując zatrudnienie Pani Marty Kasprowicz na podstawie umowy o dzieło kierowałam się doświadczeniem oraz fachowością tej osoby. Przedmiotem umowy było stworzenie projektu systemu planowania i realizacji budżetu oraz dostosowanie dokumentacji w zakresie przepisów księgowych do tego systemu, a to nie leży w moim zakresie czynności. W związku z powyższym chciałam skorzystać z doradztwa w tym zakresie.*

(dowód: akta kontroli str. 734-736,754-755)

Zgodnie z treścią umowy o dzieło z 30 stycznia 2013 r. jej przedmiotem nie było, jak stwierdził Główny Księgowy CZdS, stworzenie projektu systemu planowania i realizacji budżetu oraz dostosowanie dokumentacji w zakresie przepisów księgowych do tego systemu. Zakres umowy o dzieło zawartej z Martą Kasprowicz sprowadzał się do:

- opracowania zasad (projektu) funkcjonowania systemu zarządzania i rozliczania umów wewnętrznych CZdS,
- szacowania wielkości zakupów przez sądy obszaru apelacji krakowskiej w oparciu o dane historyczne,
- współpracy przy opracowywaniu zmian do polityki rachunkowości, zasad obiegu dokumentów księgowych, instrukcji inwentaryzacyjnej, instrukcji kasowej,

- współtworzenia zasad związanych z ewidencją budżetu zadaniowego,
- tworzenia procedur kontroli wewnętrznej.

(dowód: akta kontroli str. 378-380)

W sprawie zapłaty za udostępnienie przez Martę Kasprovicz danych znajdujących się w jej dyspozycji jako Głównego Księgowego Sądu, Marian Kowalski odpowiedział, iż szczegóły w tej sprawie ustalała Małgorzata Kozak-Knofliczek.

(dowód: akta kontroli str. 734-736)

Małgorzata Kozak-Knofliczek w powyższej sprawie złożyła wyjaśnienia o treści: *Nie posiadam i nie posiadam w dalszym ciągu wiedzy, że część dokumentacji przedstawionej jako dzieło Marty Kasprovicz w zakresie szacowania wielkości zakupów przez sądy obszaru apelacji krakowskiej stanowiła własność Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Pragnę stwierdzić, iż nie odbierałam dokumentacji w tym zakresie.*

(dowód: akta kontroli str. 754-755)

Ustalone
nieprawidłowości

Kontrola kosztów z tytułu wynagrodzeń bezosobowych poniesionych przez CZdS w latach 2012-2013 (I półrocze) wykazała następujące nieprawidłowości:

1. W 2012 r. poniesiono koszty w wysokości 10,5 tys. zł z tytułu umów zleceń zawartych z Zenonem Doboszem. Wyplacono stosowne wynagrodzenia, pomimo niepełnego wykonania powierzonych zadań, a jedyne elementy umów zleceń, których wykonania nie zakwestionowano (dwukrotne uczestnictwo po stronie CZdS w posiedzeniach KIO), mogły zostać wykonane w ramach obowiązków przypisanych zatrudnionemu w jednostce radcy prawnemu. Nie istnieją pisemne dowody na pozostałą działalność Zenona Dobosza w CZdS, co potwierdzili w swoich wyjaśnieniach zarówno Dyrektor CZdS, jak i Kierownik Wydziału Zamówień Publicznych.
2. W 2012 r. na umowę o dzieło zatrudniono osobę nieposiadającą doświadczenia w zakresie zamówień publicznych, a wynagrodzenie za wykonanie niewymagającego zbyt dużego nakładu pracy dwustronicowego zestawienia, które w żaden sposób nie przyczyniło się do realizacji zadań w zakresie zamówień publicznych (co potwierdził m.in. Kierownik Wydziału Zamówień Publicznych), wynosiło 2,5 tys. zł.
3. W 2013 r. poniesiono koszty w wysokości 12 tys. zł z tytułu umowy o dzieło zawartej 30 stycznia 2013 r. z Martą Kasprovicz – Głównym Księgowym Sądu. Nie dokonano żadnej wyceny poszczególnych elementów umowy, a całą jej kwotę oparto na nieudokumentowanych nigdzie analizach cen rynkowych. Do 1 października 2013 r., tj. prawie cztery miesiące po otrzymaniu dzieła, nie wprowadzono w jednostce żadnych uregulowań, których opracowanie zlecono w ramach umowy z 30 stycznia 2013 r., a część z przekazanych w ramach umowy materiałów (m.in. wydruki danych dotyczących wydatków jednostek sądownictwa powszechnego w części 15/06 budżetu państwa) stanowiły informacje będące w zasobach Sądu. Część zadań objętych zakresem umowy należało do bezpośrednich obowiązków Głównego Księgowego CZdS i nie znaleziono argumentów (oparto się m.in. na wyjaśnieniach Małgorzaty Kozak-Knofliczek) uzasadniających ich odpłatne wykonanie przez inną osobę.

Opis stanu
faktycznego

3.1.2 Organizacja szkoleń dla Sądu w grudniu 2012 r.

15 października 2012 r. Joanna Suder złożyła wniosek o zakup do 14 tys. euro. Przedmiotem zamówienia była obsługa cateringowa szkoleń organizowanych w grudniu 2012 r. Jako merytoryczne uzasadnienie celowości dokonania zakupu wpisano: *kompleksowa obsługa cateringowa podczas szkoleń dla kierowników finansowych i głównych księgowych sądów apelacji krakowskiej*. Szacunkowy koszt zamówienia wyniósł 35,5 tys. zł, a ustalenia tego miała dokonać Joanna Suder. Wniosek zaakceptowali Główny Księgowy CZdS oraz Dyrektor. Załącznikiem do wniosku był opis przedmiotu zamówienia, w tym zakres prac obejmujący: przygotowanie wyżywienia (podano wymagane parametry w tym zakresie), zapewnienie sali konsumpcyjnej, zagwarantowanie obsługi kelnerskiej.

W tym samym dniu Joanna Suder złożyła drugi wniosek o zakup poniżej 14 tys. euro. Przedmiotem zamówienia było *przygotowanie szkoleń dla kierowników finansowych sądów rejonowych oraz głównych księgowych*. Szacunkowy koszt zamówienia wyniósł (według

ustaleń Joanny Suder) 41,5 tys. zł. Wniosek zaakceptowali Główny Księgowy oraz Dyrektor CZdS. Załącznikiem do wniosku był opis zamówienia, według którego tematy objęte szkoleniem dotyczyły: elektronicznego obiegu dokumentów, zmian organizacyjnych w aspekcie finansowym, zarządzania ryzykiem, zmian organizacyjnych w zakresie rachunkowości. Wykonawca dodatkowo w ramach zamówienia miał być zobowiązany do wykonania następujących prac: zorganizowania szkolenia oraz zapewnienia materiałów biurowych.

(dowód: akta kontroli str. 772-773,785-786)

W sprawie sposobu ustalania szacunkowego kosztu zamówienia podanego we wnioskach o zakup z 15 października 2012 r., Joanna Suder złożyła wyjaśnienia o treści: *Szacunkowy koszt zamówienia ustalono na podstawie kontaktów z firmami, które składały później swoje oferty. Wpływ na wartości podane we wnioskach o zakup z dnia 15 października 2012 r. miały również wytyczne Dyrektora Centrum Zakupów dla Sądownictwa, który ustalał te kwoty z Dyrektorem Sądu Apelacyjnego.*

W sprawie wyboru podmiotów, do których skierowano zapytania ofertowe w zakresie kompleksowej obsługi cateringowej oraz przygotowania szkoleń, Joanna Suder wyjaśniła: *Dokładnie nie pamiętam jak to było, ale mogły to być sugestie ze strony Sądu Apelacyjnego w Krakowie lub naszego Dyrektora.*

Na pytanie o ewentualną weryfikację rzetelności potencjalnych wykonawców pod kątem kompetencji, doświadczenia i wiarygodności, Joanna Suder udzieliła następującej odpowiedzi: *Weryfikacja opierała się tylko na podstawie rozmów prowadzonych w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie. Nie pamiętam z kim takie rozmowy prowadziłam. Zostałam zapewniona, że podmioty, które zapytaliśmy o cenę gwarantują należyte wykonanie usług.*

W sprawie formułowania przez organ założycielski instrukcji lub zaleceń w zakresie podmiotów, które warto zapytać o cenę, Joanna Suder stwierdziła: *Według mojej wiedzy odbywały się rozmowy dyrektorów (CZdS i SA) w tym zakresie. Szczegółów tych rozmów nie znam.*

Z kolei Dyrektor CZdS na pytanie w jaki sposób dokonano wyboru podmiotów, do których skierowano zapytania ofertowe w zakresie kompleksowej obsługi cateringowej oraz przygotowania szkoleń, Marian Kowalski stwierdził: *Nie mam wiedzy na temat w jaki sposób dokonano wyboru podmiotów, które zapytano o cenę oraz na temat ewentualnych zaleceń ze strony Sądu Apelacyjnego w Krakowie.*

(dowód: akta kontroli str. 729,730,734-736)

W protokole zamówienia publicznego o wartości nieprzekraczającej 14 tys. euro (podpisanym przez Joannę Suder i Mariana Kowalskiego) dotyczącym usług cateringowych stwierdzono, iż 11 października 2012 r. (tj. 4 dni przed terminem złożenia wniosku o zakup), zwrócono się z zapytaniem ofertowym do trzech wykonawców:

- Dwór Staropolski ul. Podedworze 30, 30-686 Kraków,
- Hotel Lipsk Sp. z o.o. os. Alberyńskie 1-2, 31-851 Kraków,
- Gastronomia & Catering Turscy os. Alberyńskie 1-2, 31-851 Kraków.

Uzyskano następujące oferty:

- Dwór Staropolski – 45.500 zł brutto (netto 42.130 zł),
- Hotel Lipsk Sp. z o.o. – 41.040 zł brutto (netto 38.000 zł),
- Gastronomia & Catering Turscy – 38.129,40 zł brutto (netto 35.305 zł).

Oferty poszczególnych wykonawców nie zostały złożone na wzorze stanowiącym załącznik nr 3 do Zarządzenia nr 26/2012 Dyrektora CZdS.

(dowód: akta kontroli str. 778-784,966-993)

W protokole zamówienia publicznego o wartości nieprzekraczającej 14 tys. euro (podpisanym przez Joannę Suder i Mariana Kowalskiego) dotyczącym przygotowania usług szkoleniowych, stwierdzono, iż 11 października 2012 r., zwrócono się z zapytaniem ofertowym do trzech wykonawców:

- Olga Consulting ul. Wielopolska 24, 39-200 Dębica,
- Hotel Lipsk os. Alberyńskie 1-2, 31-851 Kraków,
- Gastronomia & Catering Turscy os. Alberyńskie 1-2, 31-851 Kraków.

Uzyskano następujące oferty:

- Olga Consulting - 57.810 zł brutto (netto 47.000 zł),

- Hotel Lipsk Sp. z o.o. – 55.350 zł brutto (netto 45.000 zł),
- Gastronomia & Catering Turscy - 50.922 zł brutto (netto 41.400 zł).

Oferty poszczególnych wykonawców nie zostały złożone na wzorze stanowiącym załącznik nr 3 do Zarządzenia nr 26/2012 Dyrektora CZdS.

(dowód: akta kontroli str. 787-794,966-993)

Z analizy danych dostępnych w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) oraz Centralnej Ewidencji i Informacji o działalności Gospodarczej (CEIDG) wynikało m.in., iż:

- Prezesem Zarządu firmy Hotel Lipsk Sp. z o.o. jest Dorota Turska-Budyn, a członkami Rady Nadzorczej Jarosław Turski, Anna Turska oraz Marcin Budyn (właściciel firmy Olga Consulting),
- partnerami w firmie Gastronomia & Catering Turscy s.c. są Jarosław Turski i Stanisław Turski.

(dowód: akta kontroli str. 795-804)

W obydwu przypadkach wybrano ofertę firmy Gastronomia & Catering Turscy jako najkorzystniejszą cenowo, nie sporządzając umowy w formie pisemnej. Pismami z 1 grudnia 2012 r. pracownik Sądu, w nawiązaniu do zlecenia z 1 grudnia 2012 r. oraz po zapoznaniu się z ofertą CZdS przesłał terminy szkoleń oraz ilość uczestników, którzy będą brać udział w szkoleniach. Oferty złożone przez zwycięską firmę Gastronomia & Catering Turscy s.c., znajdujące się w zasobach CZdS nie zawierały daty sporządzenia. W treści oferty dotyczącej cateringu znajdowały się trzy akapity o treści: *Obsługa cateringowa szkoleń organizowanych w miesiącu grudniu 2012 r. KOSZT – 35.305 netto (słownie: trzydzieści pięć tysięcy trzysta pięć złotych 00/100 netto) + 8% VAT.* W treści oferty dotyczącej szkoleń znajdowały się następujące zapisy (poza słowem oferta) – cyt.: *Organizacja szkoleń dla Kierowników finansowych sądów rejonowych oraz głównych księgowych:*

- *elektroniczny obieg dokumentów*
- *zmiany organizacyjne w aspekcie finansowym*
- *zarządzanie ryzykiem*
- *zmiany organizacyjne*

KOSZT – 41.400 zł netto (słownie: czterdzieści jeden tysięcy czterysta złotych 00/100 netto) + 23% VAT. Cena obejmuje przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń oraz zapewnienia niezbędnych materiałów biurowych.

Z analizy treści zapytań do kontrahentów znajdujących się w zasobach CZdS nie wynikało jaka ilość uczestników będzie korzystać z usług cateringowych i szkoleniowych.

(dowód: akta kontroli str. 772-794)

Na realizację usług związanych z obsługą cateringową i organizacją szkoleń odbywających się w gmachu Sądu CZdS nie zawarto umowy w formie pisemnej, która określałaby terminy i warunki wykonania usług. W związku z realizacją zlecenia kompleksowej obsługi szkoleń odbywających się w grudniu 2012 r. w gmachu Sądu firma Gastronomia & Catering Turscy wystawiła łącznie 6 faktur na łączną kwotę 88,7 tys. zł, z czego dwie faktury posiadały zapis o tym, iż dotyczą organizacji szkoleń:

- Faktura nr 273/2012 z 13 grudnia 2012 r. na kwotę 28.044 zł (netto 22.800 zł) z datą sprzedaży 10 grudnia 2012 r.,
- Faktura nr 291/2012 z 20 grudnia 2012 r. na kwotę 22.509 zł (netto 18.300 zł) z datą sprzedaży 14 grudnia 2012 r.

Pozostałe 4 faktury dotyczyły według zapisów cateringu w grudniu 2012 r. na łączną kwotę 38,1 tys. zł. 21 grudnia 2012 r. Joanna Suder wystawiła dla Sądu fakturę VAT nr 0100066 na kwotę 88,7 tys. zł za organizację szkoleń w grudniu 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 805-825)

W dokumentacji CZdS znajdowało się zlecenie z 1 grudnia 2012 r. podpisane przez Dyrektora Sądu Andrzeja Pęcaka dotyczące usługi organizacji w grudniu szkoleń dla Kierowników finansowych sądów rejonowych oraz głównych księgowych w zakresie: elektronicznego obiegu dokumentów, zmian organizacyjnych w aspekcie finansowym, zarządzania ryzykiem oraz zmian organizacyjnych w zakresie rachunkowości. Usługobiorca zdefiniował w zleceniu na czym miała polegać usługa w następujący sposób: *Zorganizowanie szkolenia, zapewnienie niezbędnych materiałów biurowych.* W zleceniu określono także wynagrodzenie netto

za wykonaną usługę 72,1 tys. zł. 21 grudnia 2012 r. Zastępca Dyrektora Sądu Wojciech Major i Dyrektor CZdS podpisali protokół zdawczo-odbiorczy w sprawie odbioru wykonanej usługi. Z treści omawianego dokumentu wynikało m.in., iż usługa organizacji szkoleń została zrealizowana zgodnie z umową o świadczenie usług.

(dowód: akta kontroli str. 824-825)

Na pytanie o przyczyny niezawarcia w formie pisemnej umowy na usługi związane z organizacją w grudniu 2012 r. szkoleń dla Sądu, Marian Kowalski udzielił następującej odpowiedzi: *Z posiadanych przeze mnie informacji wynika, iż nie było wtedy wymogu zawierania umów w formie pisemnej. W chwili obecnej sprawy te zostały uregulowane. Nie ma teraz możliwości, aby zlecić jakąkolwiek usługę powyżej 10.000 zł bez zawarcia stosownej umowy. Pragnę podkreślić, iż organizacja szkoleń była wtedy stosunkowo nowym elementem naszej działalności, a uchybienia w tym zakresie spowodowane były m.in. brakiem doświadczenia personelu.*

Na pytanie o to na czym konkretnie polegały usługi zakupione w firmie Catering & Gastronomii Turscy Sp. z o.o., a wstępne ustalenia kontroli nie ujawniły dokumentów precyzujących te kwestie, Marian Kowalski wyjaśnił: *Usługi zakupione w ww. firmie polegały na kompleksowej obsłudze szkoleń organizowanych w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie (catering i organizacja szkolenia). W przedstawionej dokumentacji nie ma w mojej opinii wszystkich elementów, w tym m.in. uzgodnień menu. W zakresie szczegółów dotyczących usług organizacji szkolenia (zakupionych w firmie Turscy) nie mam wiedzy na czym konkretnie polegały (harmonogram wykładów, wykładowcy, itp.).*

(dowód: akta kontroli str. 735)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że naruszono § 11 ust. 5 pkt a Zarządzenia nr 26/2012 Dyrektora CZdS z 3 września 2012 r. w sprawie procedury udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych polskich równowartości kwoty 14 tys. euro. Zgodnie z jego treścią pracownik merytoryczny zobligowany był do przeprowadzenia pisemnego rozeznania cenowego, zapraszając do składania ofert taką liczbę wykonawców, która zapewnia konkurencję oraz wybór najkorzystniejszej oferty, złożonej na określonym z góry wzorze. Ustalono, iż oferty poszczególnych wykonawców nie zostały złożone na wzorze stanowiącym załącznik nr 3 do omawianego wyżej Regulaminu. Punkt 2 wzoru oferty zawierał zapis, stanowiący zobowiązanie oferenta do realizacji zadania na warunkach określonych w zapytaniu ofertowym.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Brak stosownej umowy w formie pisemnej zawartej na usługi w zakresie organizacji szkoleń jest w ocenie NIK niezgodne z jedną z zasad określonych w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, które stanowią m.in., iż wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób umożliwiający terminową realizację zadań. W świetle przedstawionych wyżej nieprawidłowości polegających na przyjęciu ofert naruszających obowiązujący regulamin – nie zastosowano odpowiedniego wzoru – nie zabezpieczono w odpowiedni sposób interesów zamawiającego. Wyjaśnienia Dyrektora CZdS w zakresie braku umowy potwierdzają tylko konieczność sporządzania umów w formie pisemnej, gdyż jak wynikało z ich treści nie miał on żadnej wiedzy na czym polegały usługi organizacji szkolenia zakupione w grudniu 2012 r.

3.1.3 Zakupy usług informatycznych w firmie LOYCON Systems Sp. z o.o.

3.1.3.1 Umowy z 17 grudnia 2012 r. oraz 2 stycznia 2013 r. (System Zarządzania Umowami)

Opis stanu
faktycznego

12 grudnia 2012 r. Izabela Zawartko – Kierownik Wydziału Kontroli i Realizacji Umów w CZdS złożyła wniosek o zakup do kwoty 14 tys. euro. Przedmiotem zakupu miało być wdrożenie oprogramowania do zarządzania umowami oraz usługi okołowdrożeniowe. Szacunkowy koszt zamówienia netto określono 12 grudnia 2012 r. na kwotę 39,4 tys. zł (brutto 48,5 tys. zł), stwierdzając jednocześnie: *Z uwagi na to, że oprogramowanie robione jest na zamówienie trudno było określić szacunkowy koszt. Dlatego ustalono, że szacowanie wartości zamówienia będzie liczone w oparciu o złożone oferty, przy czym podstawą będzie oferta najniższa cenowo.* Wniosek o zakup zatwierdzili Dyrektor oraz Główny Księgowy CZdS 12 grudnia 2012 r. Z treści protokołu zamówienia publicznego wynikało m.in.,

iz 7 grudnia 2012 r. zwrócono się telefonicznie z zapytaniem ofertowym do trzech podmiotów gospodarczych i w terminie do 12 grudnia 2012 r. otrzymano oferty:

- PROFESAL Sp. z o.o. – cena brutto 82.410 zł (netto 67.000 zł),
- LOYCON Systems Sp. z o.o. – cena brutto 48.462 zł (netto 39.400 zł),
- POLCOM Rafał Dudzik – cena brutto 94.000 zł (netto 115.620 zł).

Oferta firmy Loycon System Sp. z o.o. wpłynęła 10 grudnia 2012 r. Oferty POLCOM i PROFESAL (firma z branży informatycznej) przekraczające wartość netto 14 tys. euro zawierały identyczny zapis: *Odpowiadając na skierowane do nas zapytanie ofertowe dotyczące zamówienia publicznego realizowanego na podstawie art. 4 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych dotyczącego: (...). Adres wykonawcy POLCOM Rafał Dudzik wpisany w protokole zamówienia publicznego był następujący: ul. Drzewna 30/2a, 65-140 Zielona Góra, pomimo iż firma mieści się w Krakowie. Na podstawie zapisów w KRS ustalono m.in., iż pod wskazanym adresem mieści się firma PERCEPTUS Sp. z o.o. zajmująca się m.in. sprawami informatycznymi.*

(dowód: akta kontroli str. 826-838)

Z analizy danych zawartych w CEIGD wynikało m.in., iż mieszcząca się w Krakowie przy ulicy Kisielewskiego 16 firma Rafał Dudzik POLCOM zajmuje się w przeważającej mierze obróbką metali i nakładaniem na nie powłok. Ponadto ze strony internetowej www.siadmi.pl wynikało, iż ww. podmiot jest przedstawicielem na Polskę włoskiej firmy SIAD Macchine Impianti produkującej kompresory wysokiego ciśnienia.

(dowód: akta kontroli str. 832-833)

Na pytanie kontrolującego, czym kierowano się w postępowaniu na zakup systemu zarządzania umowami, przy wyborze firm, do których skierowano zapytania ofertowe, Izabela Zawartko – Kierownik Wydziału Kontroli i Realizacji Umów (odpowiedzialna za postępowanie), udzieliła następującej odpowiedzi: *Zwróciłiśmy się do podmiotów gospodarczych, które sprawdziły się w wykonywaniu usług na rzecz Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Odnosząc się do kwestii ewentualnych zaleceń ze strony organu założycielskiego w powyższym zakresie, stwierdziła: Ze strony organu założycielskiego nie sformułowano żadnych zaleceń dotyczących spraw ujętych w pytaniu. W tym należy stwierdzić, że przy projektowaniu zakupu pracownik Wydziału Kontroli i Realizacji Umów CZdS Jarosław Kita kontaktował się z przedstawicielami Sądu Apelacyjnego w Krakowie w celu uzyskania informacji na temat podmiotów, które wykonywały należycie usługi na rzecz tej jednostki. W sprawie dokumentacji z ustaleń dokonywanych w powyższych sprawach znajdującej się w zasobach Wydziału Kontroli i Realizacji Umów Izabela Zawartko stwierdziła, iż nie ma wiedzy na ten temat.*

(dowód: akta kontroli str. 721-723)

Wskazany w powyższej odpowiedzi Jarosław Kita – Inspektor w Wydziale Kontroli i Realizacji Umów CZdS, w sprawie wyboru firm do których skierowano zapytania ofertowe, złożył wyjaśnienia o treści: *Firmy zostały zaproponowane przez obecnego posiadacza infrastruktury informatycznej (serwery, łącza, oprogramowanie) na której miała bazować system nadzoru nad umowami, tj. Sąd Apelacyjny w Krakowie. Poprosiliśmy o wytypowanie firm sprawdzonych w danej tematyce, które wcześniej współpracowały z SA. Po uzyskaniu informacji w tym zakresie zwrócono się do wytypowanych firm z zapytaniem ofertowym, co do szczegółów, którego (zakres informatyczny, spełnione warunki technologiczne, bezpieczeństwo informatyczne) podmioty kontaktowały się bezpośrednio z Sądem Apelacyjnym w Krakowie. Na pytanie, kto konkretnie wskazał podmioty, które warto spytać o cenę, Jarosław Kita stwierdził: *Dokładnie nie pamiętam osoby, która bezpośrednio podała nam takie informacje. W tym miejscu sugeruję, że osobą taką mógł być Pan Grzegorz Król i jego należałoby o to zapytać. Ja osobiście nie otrzymałem z zewnątrz (Sąd Apelacyjny w Krakowie) szczegółowych namiarów na wskazane podmioty.**

(dowód: akta kontroli str. 738-739)

Z kolei Jacek Bernacki – Inspektor w Wydziale Kontroli i Realizacji Umów CZdS, w sprawie wyboru firm, do których skierowano zapytania ofertowe, wyjaśnił: *Kierowaliśmy się przede wszystkim tym, aby wybrane podmioty zapewniały odpowiedni kapitał ludzki, a przez to gwarantowały dobre wykonanie usługi i wsparcia serwisowego. Rozmowy z potencjalnymi oferentami przeprowadzał Pan Jarosław Kita. Zespół zaakceptował zaproponowane przez Pana Jarosława Kitę firmy. Jednocześnie Jacek Bernacki stwierdził, iż nie posiada informa-*

cji na temat jakichkolwiek zaleceń ze strony organu założycielskiego w zakresie wyboru firm pytanym o cenę.

(dowód: akta kontroli str. 719-720)

Odpowiadając na pytanie, dlaczego przy planowaniu wydatków na zakup omawianego oprogramowania kierowano zapytania telefoniczne, nie mając żadnego rozeznania w zakresie szacunkowej wartości zamówienia, poszczególni członkowie zespołu prowadzącego postępowanie udzielili następujących odpowiedzi:

- Izabela Zawartko: *Nie pamiętam;*
- Jacek Bernacki: *Zespół podjął taką, a nie inną decyzję. Uznałem, że oszacowanie wartości zamówienia zostanie dokonane w oparciu o już złożone oferty;*
- Jarosław Kita: *Zapytanie ofertowe zostało skierowane w formie telefonicznej, gdyż my jako Centrum Zakupów dla Sądownictwa IGB nie mieliśmy możliwości rozeznania faktycznej wartości zamówienia. Wynikało to z własności infrastruktury informatycznej i technicznej. Dzwoniliśmy do wytypowanych firm, aby skontaktowały się bezpośrednio z Sądem Apelacyjnym w zakresie warunków, które miałyby spełniać zamówione oprogramowanie.*

(dowód: akta kontroli str. 719-723,738-739)

Odpowiadając na pytanie, czy w jakikolwiek sposób weryfikowano wiarygodność potencjalnych wykonawców pod kątem kompetencji, doświadczenia i rzetelności, poszczególni członkowie zespołu prowadzącego postępowanie udzielili następujących odpowiedzi:

- Izabela Zawartko: *Nie weryfikowano. W żadnych przepisach nie ma wytycznych w tym zakresie;*
- Jacek Bernacki: *Weryfikacji dokonywano poprzez przeglądanie stron www. W tym zakresie mógłby dodać coś Pan Jarosław Kita.*
- Jarosław Kita: *Nie mieliśmy podstaw, aby dodatkowo sprawdzać firmy zaproponowane przez organ założycielski.*

(dowód: akta kontroli str. 719-723,738-739)

Dyrektor CZdS Marian Kowalski w sprawie dokonywania wyboru podmiotów, które zapytano o cenę w omawianym postępowaniu oraz o ewentualne zalecenia w tej kwestii ze strony Sądu, stwierdził: *Nie mam wiedzy na ten temat, gdyż zadanie powierzyłem osobom w moim przekonaniu w pełni kompetentnym. Dokonane rozeznanie cenowe wskazywało na to, iż koszt zakupu będzie kształtował się poniżej 14.000 euro. Pragnę dodać, iż według mojej wiedzy nie istnieje dokumentacja w formie pisemnej. Uznaję to za niedopatrzenie ze strony zespołu organizującego ww. postępowanie.*

(dowód: akta kontroli str. 734-736)

Wynik postępowania – wybór najkorzystniejszej cenowo oferty firmy LOYCON System Sp. z o.o. zatwierdził Dyrektor CZdS i 17 grudnia 2012 r. zawarł umowę o udzielenie licencji oraz usługi wdrożeniowe z firmą LOYCON Systems Sp. z o.o. reprezentowaną przez Renatę Turską – Członka Zarządu. Przedmiotem umowy była dostawa i wdrożenie oraz wykonanie usług dodatkowych dotyczących programu System Zarządzania Umowami (SZU) zapewniającego następujące funkcjonalności:

- stworzenie szkieletu aplikacyjnego,
- utworzenie konta użytkowników,
- utworzenie słownika zleceniobiorców,
- formatowanie wartości,
- monitorowanie wykorzystania umów klasycznych.

Wdrożenie SZU miało nastąpić w terminie do 25 stycznia 2013 r., monitorowanie i asysta techniczna do 8 lutego 2013 r., a przeprowadzenie szkoleń do 31 stycznia 2013 r. Kwota brutto umowy wyniosła 48,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 839-847)

28 grudnia 2012 r. Izabela Zawartko – Kierownik Wydziału Kontroli i Realizacji Umów w CZdS złożyła wniosek o zakup. Przedmiotem zakupu miała być rozbudowa SZU o nowe funkcjonalności. Z ww. wniosku wynikało, iż szacunkowy koszt zamówienia został określony przez Jacka Bernackiego w dniu 28 grudnia 2012 r. i wyniósł 56,6 tys. zł (netto 46 tys. zł, tj. 11,4 tys. euro). W treści wniosku wynikało m.in.: *W związku z niemożliwością wykonania*

rozbudowy przez inną firmę niż LOYCON, ze względu na prawa autorskie wyłączne do programu i spełnione przesłanki określone w art. 67 ust. 1 pkt 1b PZP, skierowano się z ofertą o udzielenie zamówienia tylko do firmy LOYCON. Szacunkowego kosztu zamówienia dokonano na podstawie oferty firmy LOYCON. Oferta firmy LOYCON przygotowana przez Renatę Turską nie posiadała daty sporządzenia i opiewała na kwotę 56,6 tys. zł brutto (netto 46 tys. zł). 2 stycznia 2013 r. Marian Kowalski zawarł z firmą LOYCON Systems Sp. z o.o. umowę, której przedmiotem było wykonanie dodatkowych aplikacji do SZU obejmujących:

- przygotowanie danych wsadowych,
- dodanie wsparcia przeglądarki ie8,
- tworzenie nowych raportów,
- dokonanie integracji z Sądowym Systemem Zapotrzebowań,
- zmodyfikowanie systemu prezentacji postępu wykonania umowy,
- dodanie alertów informujących o procentowym wyczerpaniu umowy.

Przedmiot umowy miał zostać wykonany do dnia 30 kwietnia 2013 r. za kwotę 56,6 tys. zł brutto.

(dowód: akta kontroli str. 848-858)

W sprawie zawarcie 17 grudnia 2012 r. z firmą LOYCON Systems Sp. z o.o. takiej umowy, która de facto spowodowała, iż następne zamówienie również poniżej 14.000 euro (umowa z 2 stycznia 2013 r.) dotyczące rozszerzenia zakresu poprzedniej umowy musiało zostać udzielone również tej firmie (m.in. wynikało to z uzasadnienia na zawartego z wniosku o zakup), Marian Kowalski wyjaśnił: *Opinia Radcy Prawnego Pani Jadwiga Augustyn - Hołubowicz w stosunku do ww. umowy była pozytywna. W związku z powyższym uznałem, iż nie ma przeciwwskazań, aby podpisać dokument w obecnym kształcie.*

(dowód: akta kontroli str. 734-737)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- W trakcie postępowania na zakup oprogramowania do zarządzania umowami oraz usługi okołowodrożeńiowe nie przeprowadzono rzetelnego rozeznania cenowego, do którego zobowiązywał § 11 ust. 5 pkt a Zarządzenia nr 26/2012 Dyrektora CZdS z 3 września 2012 r., zgodnie z którym pracownik merytoryczny zobligowany był do przeprowadzenia pisemnego rozeznania cenowego, zapraszając do składania ofert taką liczbę wykonawców, która zapewnia konkurencję oraz wybór najkorzystniejszej oferty. Pracownicy CZdS zwrócili się telefonicznie do trzech podmiotów, zaproponowanych wcześniej przez Sąd, aby skontaktowały się z organem założycielskim w celu uzgodnienia warunków jakie miałyby spełniać oprogramowanie. Nie zweryfikowano w żaden sposób wiarygodności potencjalnych oferentów, opierając się na informacjach z organu założycielskiego. Skutkiem takiego działania było to, iż do konkursu ofert na wykonanie oprogramowania do zarządzania umowami dopuszczono m.in. firmę sprzedającą kompresory ciśnieniowe oraz zajmująca się obróbką metali i nakładaniem na nie powłok.

Wiedzę na temat wartości rynkowej oprogramowania i usług okołowodrożeńiowych zaczerpnięto z oferty, którą uznano za najkorzystniejszą cenowo, co skutkowało wyborem trybu postępowania poza ustawą Prawo zamówień publicznych,. Taki sposób procedowania stoi w sprzeczności z § 8 ust. 2 cytowanego już wyżej Zarządzenia nr 26/2012, zgodnie z którym obowiązkiem pracownika merytorycznego jest bezstronne, obiektywne, staranne, zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, rozeznanie, zakwalifikowanie oraz przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówień publicznych.

Opis stanu
faktycznego

3.1.3.2 Umowa z 14 czerwca 2013 r. (rozbudowa Systemu Zarządzania Umowami)

19 kwietnia 2013 r. Izabela Zawartko złożyła wniosek o rozbudowę SZU, poprzez stworzenie nowych funkcjonalności, które pozwolą sprawnie kontrolować proces realizacji umów zawieranych w ramach przeprowadzonych postępowań przetargowych i stworzenie mechanizmów zintegrowania Systemu Zarządzania Umowami z Sądowym Systemem Zakupów. 30 kwietnia 2013 r. dokonano ustalenia wartości zamówienia – szacunkowy koszt zamówienia wyniósł: 455,2 tys. zł netto (tj. 113,2 tys. euro), brutto: 559,9 tys. zł. Szacunkową war-

tość zamówienia wyliczono w oparciu o średnią wartość trzech ofert otrzymanych po skierowaniu zapytań 26 kwietnia 2013 r. do trzech firm, reprezentowanych przez:

- Olga Consulting – właściciel Marcin Budyn,
- Loycon Systems Sp. z o.o. – członek Zarządu Renata Turska,
- Sotychn Sp. z o.o. Prezes Zarządu Stanisław Furman.

Ww. podmioty określiły wartość prac następująco:

- Olga Consulting – 596.550 zł brutto (netto 485.000 zł),
- LOYCON Systems Sp. z o.o. – 328.410 zł brutto (netto 267.000 zł),
- Sotychn Sp. z o.o. – 474.780 zł brutto (netto 386.000 zł)

Wniosek o zakup został zatwierdzony 15 maja 2013 r. przez Dyrektora CZdS. Następnie przeprowadzono postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego. Do upływu terminu składania ofert (4 czerwca 2013 r.) złożono jedną ofertę – firma Loycon Systems Sp. z o.o. zaoferowała kwotę brutto 418,2 tys. zł, która była o 89,8 tys. zł wyższa od kwoty przesłanej w odpowiedzi na zapytanie ofertowe. 14 czerwca 2013 r. CZdS zawarło z firmą Loycon System Sp. z o.o. umowę na rozbudowę o nowe funkcjonalności SZU wraz ze świadczeniem usług wsparcia serwisowego.

(dowód: akta kontroli str. 859-888)

Na pytanie, czym kierowano się przy wyborze firm, do których skierowano zapytania w związku z potrzebą oszacowania wartości zamówienia w przetargu na rozbudowę SZU, Izabela Zawartko udzieliła następującej odpowiedzi: *Nie mam wiedzy na ten temat w odniesieniu do firm OLGA Consulting oraz Sotychn Sp. z o.o. Szacowania wartości zamówienia dokonał Pan Jacek Bernacki. Natomiast w przypadku firmy LOYCON System Sp. z o.o. naturalnym wydaje się skierowanie zapytania o szacowanie wartości, gdyż firma sprzedała nam licencję na użytkowanie systemu zarządzania umowami i wykonywała jego rozbudowę.*

(dowód: akta kontroli str. 721-723)

Jacek Bernacki, odpowiadając na identyczne pytanie udzielił następującej odpowiedzi: *Dwie firmy (SOTYCH Sp. z o.o. i Olga Consulting) znalazłem w internecie lub z materiałów reklamowych, przesyłanych do CZdS. Wybór firmy LOYCON Systems Sp. z o.o. jako podmiotu, z którego usług korzystano przy szacowaniu wartości zamówienia był całkiem naturalny, z uwagi na zakres dotychczasowej współpracy.*

(dowód: akta kontroli str. 719-720)

Trzeci z członków zespołu odpowiadającego za realizację zamówienia, Jarosław Kita w swoich wyjaśnieniach podał, iż nie ma wiedzy na temat czym kierowano się przy kierowaniu zapytań mających na celu oszacowanie wartości zamówienia w postępowaniu w sprawie rozbudowy SZU. Według wyjaśnień jego rola przy realizacji zakupów informatycznych polegała na określeniu potrzeb.

(dowód: akta kontroli str. 738-739)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Przy oszacowaniu wartości zamówienia zwrócono się zapytaniem cenowym m.in. do firmy LOYCON Systems Sp. z o.o., a więc podmiotu żywo i zainteresowanego uczestnictwem w projektowanym postępowaniu przetargowym oraz do firmy Sotychn Sp. z o.o. powiązanej personalnie z firmą LOYCON Systems Sp. z o.o. Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych podstawą ustalania wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, ustalone przez zamawiającego z należytą starannością. Ustalenie wartości szacunkowej zamówienia w oparciu o dane przedstawione przez podmioty zainteresowane jego wykonaniem może prowadzić do ich uprzywilejowania. Stoi to również w sprzeczności z § 1 ust. 4 pkt 1 Zarządzenia nr 13/2012 Dyrektora CZdS z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie procedury udzielania zamówień publicznych, który przepis stanowi m.in., iż postępowania powinny być prowadzone z zachowaniem zasady równego traktowania wykonawców.

Opis stanu faktycznego

3.1.3.3 Umowa z 24 września 2013 r. (System Planowania i Realizacji Budżetu)

2 września 2013 r. Małgorzata Kozak-Knofliczek złożyła wniosek o zakup do kwoty 14 tys. euro. Przedmiotem zamówienia miał być system realizacji i planowania budżetu CZdS. W merytorycznym uzasadnieniu celowości dokonanego zakupu podano, iż dotyczy ono programu służącego do prawidłowego ujęcia kosztów w zakresie przyjętego planu finansowego oraz planowania budżetu w zakresie wykonania/zaangażowania. Szacunkowy

koszt wyniósł netto 48,8 tys. zł (brutto 60 tys. zł). Wniosek o zakup został zatwierdzony 2 września 2012 r. Głównego Księgowego oraz Dyrektora. Tego samego dnia zwrócono się pisemnie do trzech podmiotów z zapytaniem ofertowym:

- Olga Consulting Marcin Budyn ul. Wielopolska 24, 39-200 Dębica,
- LOYCON Systems Sp. z o.o. ul. Miodowa 33/3, 31-052 Kraków,
- Sotych Sp. z o.o. os. Albertyńskie 1-2, 31-851 Kraków,

uzyskując następujące oferty:

- Olga Consulting Marcin Budyn – 97.170 zł brutto (netto 79.000 zł),
- LOYCON Systems Sp. z o.o. – 53.183,97 zł brutto (netto 43.239 zł),
- Sotych Sp. z o.o. – 116.000 zł brutto (netto 142.680 zł).

Protokół zamówienia publicznego, którego wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości 14 tys. euro został zatwierdzony 23 września 2013 r. przez Dyrektora CZdS. W postępowaniu, które prowadziła Małgorzata Kozak-Knofliczek, wybrano ofertę firmy LOYCON Systems Sp. z o.o. jako najkorzystniejszą cenowo. 24 września 2013 r. zawarto z ww. firmą umowę na udzielenie licencji oraz usługi wdrożeniowe systemu Planowanie i Realizacja Budżetu.

(dowód: akta kontroli str. 902-927)

W sprawie sposobu dokonywania oszacowania wartości omawianego zamówienia (potwierdzenia, iż kwota zakupu jest podprogowa), Małgorzata Kozak-Knofliczek wyjaśniła: *Na etapie projektowania zakupu wysłałam zapytania o cenę poprzez strony internetowe pięciu podmiotów. Przesłałam w załączeniu podstawowe informacje dotyczące projektowanego systemu planowania i realizacji budżetu. Firma Companion złożyła ofertę pisemną na kwotę 40.000 zł brutto, natomiast dwa pozostałe podmioty, które się odpowiedziały na moje zapytanie (Synergia, Alfavero) przekazały telefonicznie kwoty szacunkowej wartości zakupu systemu. Na podstawie uzyskanych informacji wyliczyłam kwotę podaną na wniosku o zakup (szacunkowa wartość zamówienia).*

(dowód: akta kontroli str. 726-728)

Na pytanie czym kierowała się prowadząc postępowanie o udzielenie zamówienia poniżej 14.000 euro na zakup systemu planowania i realizacji budżetu przy wyborze firm, do których przesłano zapytania cenowe, Małgorzata Kozak-Knofliczek udzieliła następującej odpowiedzi: *Wyboru firm do których skierowano zapytania ofertowe dokonano w oparciu o posiadane informacje. O istnieniu firm Sotych Sp. z o.o. oraz Olga Consulting wiedziałam ze złożonych w 2012 r. ofert współpracy, natomiast firma Loycon Systems Sp. z o.o. była nam znana z dotychczasowej współpracy w zakresie systemu zarządzania umowami. Z wyjaśnień wynikało ponadto, iż nie dokonywano weryfikacji wiarygodności potencjalnych wykonawców.*

(dowód: akta kontroli str. 726-728)

Z analizy danych zawartych w KRS wynikało m.in., iż w skład zarządu firmy Sotych Sp. z o.o., mieszczącej się pod tym samym adresem (os. Albertyńskie 1-2, 31-851 Kraków), co firmy Hotel Lipsk Sp. z o.o. oraz Gastronomia & Catering Turscy, wchodziły dwie osoby: Prezes Zarządu – Stanisław Furman oraz Anna Furman – Członek Zarządu. Z kolei w skład zarządu firmy Loycon System Sp. z o.o. wchodziły następujące osoby: Renata Turska – Członek Zarządu, Danuta Góra – Członek Zarządu oraz Stanisław Furman – Prezes Zarządu (jednocześnie Prezes Zarządu i współwłaściciel Sotych Sp. z o.o.).

(dowód: akta kontroli str. 889-901)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż opieranie kolejnych procesów przygotowania zakupów w sferze usług informatycznych (opisanych wcześniej) na informacjach uzyskiwanych od tych samych (LOYCON Systems Sp. z o.o., Olga Consulting, Sotych Sp. z o.o.), często powiązanych ze sobą podmiotów (LOYCON Systems Sp. z o.o. oraz Sotych Sp. z o.o.), może nie tylko stanowić zagrożenie dla zasady konkurencyjności, ale także prowadzić do niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Opis stanu faktycznego

3.1.4 Zakup usług szkoleniowych dla Sądu od firmy KODAR (usługa wykonana w czerwcu 2013 r., koszt zaliczony do lipca 2013 r.)

3 czerwca 2013 r. Dawid Studencki – Kierownik Wydziału Zamówień Publicznych CZdS sporządził wniosek o zakup do 14 tys. euro. Przedmiotem zamówienia miała być komplek-

sowa usługa organizacji i przeprowadzenia szkolenia dla 70 osób, sędziów oraz zaproszonych gości z zagranicy, w dniach 24-26 czerwca 2013 r. W merytorycznym uzasadnieniu celowości dokonania zakupu podano usługę dla Sądu. Szacunkowy koszt zamówienia wyniósł 44,8 tys. zł netto i dokonał go Dawid Studencki 29 maja 2013 r. Wniosek o zakup zatwierdzili Dyrektor i Główny Księgowy. Załącznikiem do wniosku był opis przedmiotu zamówienia. 27 maja 2013 r. Dawid Studencki zwrócił się do trzech podmiotów o szacunkową wycenę usługi polegającej na zapewnieniu: sali szkoleniowej wraz z niezbędnym zapleczem technicznym, usługi gastronomicznej dla uczestników szkolenia oraz przygotowaniu materiałów konferencyjnych. Były to następujące firmy:

- Centrum Szkoleniowo–Usługowe KODAR w Krakowie (wartość zamówienia oszacowano na kwotę 54.000,00 zł brutto),
- Gastronomia & Catering Turscy s.c. (wartość zamówienia oszacowano na kwotę 56.000 zł brutto),
- Grzegorz Baliga LOBO w Skawinie (wartość zamówienia oszacowano na kwotę 55.500 zł brutto).

Z treści protokołu zamówienia publicznego wynikało, iż 3 czerwca 2013 r. zwrócono się z zapytaniem ofertowym do trzech podmiotów, od których w terminie do dnia 10 czerwca 2013 r. uzyskano następujące oferty:

- Centrum Szkoleniowo–Usługowe KODAR w Krakowie – 50.465 zł brutto (netto 41.028,46 zł),
- Gastronomia & Catering Turscy s.c. – 56.000 zł brutto (netto 45.528,46 zł),
- Grzegorz Baliga LOBO w Skawinie – 55.500 zł brutto (netto 45.121,95 zł).

Były to te same podmioty, do których skierowano zapytania o szacunkową wycenę usług objętych omawianym postępowaniem. Wybrano ofertę firmy Kodar – wynik postępowania zatwierdził Marian Kowalski. 18 czerwca 2013 r. zawarł on umowę z ww. firmą. Według danych uzyskanych z internetu firma Lobo zajmuje się m.in. pracami podwodnymi (w tym podnoszenie i wydobywanie statków, barek) oraz sprzedażą sprzętu do nurkowania (sklep lobodive). Zgodnie z danymi uzyskanymi z CEIDG przeważającą działalnością gospodarczą firmy LOBO była pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej nie sklasyfikowana (kod PKD 74.90.Z).

(dowód: akta kontroli str. 928-951)

Na pytanie czym kierowano się w postępowaniu o udzielenie zamówienia na ww. zakup usług szkoleniowych, przy wyborze firm, do których skierowano zapytania ofertowe, Dawid Studencki – Kierownik Wydziału Zamówień Publicznych, udzielił następującej odpowiedzi: *Przy wyborze firm kierowałem się informacjami powziętymi z Centrum Zakupów dla Sądownictwa oraz z Sądu Apelacyjnego w Krakowie w zakresie podmiotów, które świadczą usługi objęte zamówieniem i wykazały się należytym wykonaniem zamówień w podobnym zakresie. Wykazały również wstępne zainteresowanie realizacją zamówienia poprzez udzielenie odpowiedzi na prośbę o szacunkową wycenę usługi (dokonaną przed wszczęciem postępowania).* Składający wyjaśnienia nie potrafił udzielić precyzyjnej odpowiedzi od kogo uzyskał informacje na temat wybranych firm.

(dowód: akta kontroli str. 724-725)

Zapytany o weryfikację rzetelności potencjalnych wykonawców w zakresie kompetencji i doświadczenia (pytanie zadano w kontekście profilu działalności firmy LOBO), Dawid Studencki stwierdził: *Na etapie wyboru potencjalnych wykonawców kierowałem się informacjami na temat realizacji wcześniejszych zamówień wykonanych z należytą starannością (z wyłączeniem firmy LOBO Grzegorz Baliga). Odnosząc się do firmy LOBO pragnę wskazać, iż możliwości realizacji zamówienia wynikała w mojej ocenie z oświadczenia złożonego przez ww. podmiot na prośbę o szacunkową wycenę usług. Pokrywało się to z informacjami zawartymi w centralnej ewidencji podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (CEIDG). Fakt, iż na liście firm, do których skierowano zapytania ofertowe, a wcześniej prośbę o szacunkową wycenę usługi znalazła się firma LOBO Grzegorz Baliga, Dawid Studencki wyjaśnił w następujący sposób: *Na to pytanie nie potrafię na dzień dzisiejszy udzielić odpowiedzi. Nie pamiętam skąd pojawiła się ta firma.* Dodał ponadto, iż decyzję o zwróceniu się do takich, a nie innych podmiotów w zakresie szacowania wartości zamówienia podjął samodzielnie na podstawie informacji uzyskanych z CZdS oraz z Sądu.*

(dowód: akta kontroli str. 724-725)

Omawianą wyżej usługę kompleksowej organizacji szkolenia zakupiono za 50,5 tys. zł (netto 41 tys. zł), natomiast Sądowi odsprzedano za 55,5 tys. zł (netto 45,1 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 606-607,1051-1053)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż wartość zamówienia powinna być szacowana z należytą starannością, w związku z tym, rozeznając rynek, Instytucja powinna kierować zapytania do podmiotów, które profesjonalnie zajmują się daną działalnością i zapewnią rzetelną wycenę oferty.

Ocena cząstkowa

NIK ocenie negatywnie realizację przychodów i kosztów Instytucji. Na taką ocenę wpłynęły stwierdzone nieprawidłowości polegające w szczególności na zawyżeniu wyniku finansowego za 2012 r. o 400 tys. zł, podziale dwóch zamówień publicznych, niegospodarnym i niecelowym wydatkowaniu 25 tys. zł.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶³, wnosi o:

- 1) dokonanie korekty ksiąg rachunkowych CZdS prowadzonych za rok 2013 poprzez pomniejszenie o 400 tys. zł zysku wykazanego w ewidencji księgowej za rok 2012 na koncie 860 Wynik finansowy,
- 2) zwiększenie nadzoru nad realizacją zakupów pod kątem wypełniania obowiązków wynikających z przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych oraz regulacji wewnętrznych w tym zakresie, a co za tym idzie wprowadzenia skutecznej kontroli zarządczej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Niniejszy tekst wystąpienia został sporządzony z uwzględnieniem zmian zawartych w uchwale KPK/KPO-415-055/2014 Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w NIK z dnia 4 marca 2014 r.

⁶³ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.